Թ. ՏԱՐԻ 2420 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 12 ՄԵՀԵԿԱՆ 4384 18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1892 2 ՇԱԲԱՆ 1309 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیەدە غلطەدە آرەولك غزتەسی ادارەسنە

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	[illegible]	150
»	»	Վեցամսեայ	75
»	»	Եռամսեայ	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	[illegible]	56
»	»	Վեցամսեայ	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐ. 18/1 ՄԱՐՏ 1892

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԴԵՊՔԵՐՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանական Խորհրդարանի ընկերվարական կուսակցութիւնն և անգործ մնացեալ բանուորներ այս օրերս ամեն ժամանակէ աւելի ուշագրաւ դեր մը կը կատարեն, և կայսրն ալ՝ մեր երեկի թուով թարգմանեալ իւր ճառով՝ ակնարկութիւն ըրաւ օրուան խնդրոյն ի Գերմանիա։ Այս դէպքեր Գերմանիայէն դուրս ալ տպաւորութիւն կը թողուն ի հարկէ, զի կան երկիրներ ուր երիտասարդ կայսրն ունի ջերմ համակիրներ, ինչպէս Անգլիոյ, Իտալիոյ և Աւստրիոյ մէջ, և երկիրներ ուր իւր արարք կը քննադատուին և դժգոհ տարերաց չափազանցութիւնք փութով կ'ընդօրինակին, ինչպէս Ֆրանսայի և Ռուսիոյ մէջ։ Գերման ոստիկանութեան և զինուորական զօրութեան կարգապահութիւնն աքանչելի է, և ամեն անգամ որ այս ուժեր կոչուեցան ի վերահաստատութիւն բարեկարգութեան, ճշդիւ կատարեցին իրենց պաշտօն։ Միւս կողմէ, կառավարութիւնն ինքն եւս գիտէ թէ անգործ մնացեալ խեղճ բանուորներն հացի պէտք ունին, և եթէ մի կողմէ միջոցներ ձեռք կ'առնու որպէս զի նոքա վտանգաւոր վարդապետութիւններէ չհրապուրուին, եթէ բարեկարգութեան պահպանման խնամ կը տանի, միւս կողմէ գործաւորական խնդիրն իւր այլ և այլ երեւոյթներով կը գրաւէ կառավարութեան մտահոգութիւնը։

* * *

Ռայխսթակն իւր անցեալ շաբթուան նիստերուն մէջ քննեց ընկերվարական երեսփոխաններու զանազան առաջարկներն ի դարմանում իրաց վիճակին։ Այս ընկերվարականք խնդրեցին արմտեաց և նախնական պէտքի ուրիշ նիւթոց վրայ մաքսերուն բացարձակ ջնջումն։ Այս միջոցը մտածած են ընկերվարականք, հանդարտեցնելու և գոհացնելու համար այն ընտրողներ որոց շահերն ու կարծիքները կը ներկայացնեն իրենք։ «Միլիոնաւոր անձինք զուրկ են իրենց ապրուստին պէտք եղած նախնական նիւթերէն, այն մաքսերուն երեսէն, որոցմէ օգտուողներն ընդհանուրին փոքրագոյն մաս մը կը կազմեն։ Այս տարի գործոց վիճակը մտատանջիչ եղաւ ամեն փոքր հողատէրաց։ Արեւելեան Գերմանիոյ աշխատաւորներուն թոշակները սովոր ժամանակ տրուած ոչինչ թոշակներէն տարբերութիւն չունին հիմա։ Գործաւորք հետեւաբար կը վտարուին դէպ արեւմուտք, ուր աւելի հանգիստ կ'ընեն, թէպէտ հոն ալ ուտեստք շատ սուղ են։ Կառավարութիւնը պէտք է արգիլէ գետնախնձորի արտածումն և անոր ալքոհոլի վերածումը։ Տիրող սովանման վիճակն անիրաւ մաքսերու հետեւանքն է և պէտք է խափանել այս մաքսեր։»

Ընկերվարականաց առաջարկը մերժուեցաւ, բայց արմատականք, (խորհրդարանական բարբառով «յառաջդիմականք»), տնտեսական նկատումներով, Ընկերվարականաց ի նպաստ քուէարկեցին։

—Տէրութեան այլ և այլ կողմերէն տեղեկութիւնք կը տրուին անգործ բանուորաց վիճակին վրայ։ Ի Տանցիկ, 3,100 գործաւորք և գործաւորուհիք ժամանակէ մ'ի վեր գործ չունենալով, գրեթէ անօթի են կ'ըսուի։ Ոստիկանութիւնը ցրուեց ի Պրունսվիք այս անգործ բանուորներու ժողովներն ու գումարումներն ուր պիտի խորհուէր կացութեան վրայ, ի պահպանութիւն բարեկարգութեան։

* * *

Եթէ ընկերվարականք տնտեսական կէտերուն վրայ կ'ընդդիմախօսեն իրենց լրագրերով ու գումարումներով, քանի որ անգործ բանուորներուն գործ և հաց տալու խնդիրը կայ մէջտեղ, արմատականք կամ յառաջդիմականք ընդհանուր ընկերային և քաղաքական ուղղութեան մասին յայտ տարբեր հայեացք կը պարզեն նախարարութեան ջատագոված հայեացքէն, և կը գանգատին թէ «յետադիմական ուղղութիւն մը կը տրուի գործոց»։ Այս տեսութեամբ Ֆէօսիշէ Զայթունկ արմատական լրագիրը կուտայ սա լուր թէ Բրուսիոյ կառավարութիւնը կը խորհի գործադրել նոր անօրէնութիւն մը՝ օրինագծոյ մէջ բովանդակելով, որով նախակրթարանաց մէջ գործածուող ամեն գրեանց հրատարակումն ու վաճառումը պիտի կեդրոնացնէ, միայն Պետութեան յանձնելով այս դասագրեանց հրատարակութիւնը։ Գերման գրավաճառք արդէն տեղեկութիւն ունենալով կառավարական ծրագրոյն վրայ, և գուշակելով թէ իրենց իրաւունքներէ մին ի մօտոյ պիտի առնուի իրենցմէ, նուազեցուցած են իրենց հաշւոյն գիրքեր տպելը։

* * *

Նոյն լրագիր, ակնարկելով Պրանտէպուրկի նահանգային ժողովոյ նըստաշրջանին փակման առթիւ կայսեր արտասանած ճառը, զոր ի մէջ բերինք երէկ, կ'ըսէ թէ կայսրը նոյն միտքը կը բացատրէ զոր յայտնեց՝ Միւնիխի արքայական գերդաստանին պատուոյ մատենին մէջ արձանագրելով սա լատիներէն նշանաբան՝ «Թագաւորին կամքն է գերագոյն օրէնք», —Նոյն միտքը կը բացատրէ զոր արձանագրած էր կրօնային նախարարին տալով իւր իւղաներկ պատկեր՝ սա լատիներէն վերտառութեամբ՝ «Այս է իմ կամքս, և իմ՝ կամքիս պէտք է հնազանդիս»։ Ո՛չ ապաքէն Պրանտէպուրկի նահանգին 1890 տարւոյ նստաշրջանին առթիւ ըսած էր կայսրն. «Ո՛վ որ իմ այս գործիս առջեւ արգելք հանէ, պիտի ջախջախեմ, պիտի փճացնեմ զայն»։ Յաջորդ տարին չէ՞ր որ Ռէնեան նահանգի ժողովոյն առթիւ յայտարարեց թէ «Մէկ վեհապետ միայն կայ այս Տէրութեան մէջ, և ես եմ այն։ Զեմ հանդուրժեր որ ուրիշ մը իմ քով բազմի»։ Ֆէօսիշէ կը հաստատէ կայսեր հետ մէկտեղ թէ Գերմանիա մանկական շրջանն անցուցած է, բայց կը հաստատէ նաեւ թէ պատանեկութիւնն և երիտասարդութիւնն ալ անցունելով կատարեալ մարդ եղած է գերման ազգն, և այս պատճառաւ կը վայելէ իւր արդի սահմանադրական կառավարութիւն։

* * *

Ամեն տարի հանրային ստորագրութեամբ Օբերայի թատրոնին մէջ տրուած պարահանդէսն անցեալ շաբթուն տեղի ունեցաւ և շատ փայլուն եղաւ։ Կայսրը ներկայ էր. կայսրուհին, հիւանդութենէ նոր աղէկցած, չեկաւ։ Կայսրն ընդ երկար մնաց դեսպանական օթեակին մէջ, ուր կը գտնուէր ֆրանսական դեսպան Պ. Հէրպէդ հանդերձ ընտանեօք։

—Կայսեր հրամանաւ, ի Շդէդին չինուող գերմանական նոր զրահաւորաց մին պիտի յորջորջուի Ումպէրթօ, ի պատիւ Իտալիոյ թագաւորին։

* * *

Գերման լրագրութեան և հասարակութեան նաև գերման կառավարութեան շատ ցաւ կը պատճառէ Էմին փաշայի ընթացքն, որ, ինչպէս կը յիշուի, չուզելով Պ. Սթէնլիի հետեւիլ, մտաւ գերմանական ծառայութեան մէջ, կայսերական գործակատար կամ պատուիրակ կարգուած, և տարեկան թոշակն ընդունելով, Ափրիկէի ներսերը գնաց՝ գերման կառավարութեան ծախիւք կազմակերպուած կարաւանի մը հետ։ Բայց այնքան ներս գնաց որ շատ չանցած գերմանական ազդեցութեան սահմաններէն դուրս ելաւ, և իւր նախկին իշխանութեան վայրը գնաց, թօթափելով գերման իշխանութեան ամեն նշան, և ինքն իւր հաշւոյն գործելու ձեռնարկելով նորէն։ Հիմա Գերմանիա կը խորհին Վիսման հազարապետի տնօրէնութեան ներքեւ ուրիշ կարաւան մը ճամբայ հանել Էմին փաշայի ետեւէն։ Տէր. Ֆինչ, ամերիկացի ուղեւորն, որ այս գաղափարն յղացած է, Խտիվէն արտօնութիւն պիտի խնդրէ 200 Սուտանցիներ զինուորագրելու՝ կարաւանին ընկերանալու համար։ Հնդկաստանէն չորս ընտանի փիղ բերել տուած է՝ իւրաքանչիւրին հազար անգլ. ոսկի վճարելով ի Պոմպայ, և այս հուժկու կենդանեաց գործը պիտի լինի գերմանական դաշտային թնդանօթներ փոխադրել Ափրիկէի ներսերը։

* * *

Գերման կառավարութիւնն եւ լրագրութիւնն զբաղեցնող—բայց գործառական խնդրոյն բաղդատմամբ շատ նուազ աստիճանաւ զբաղեցնող խնդիր մ'են Կումպըրլէնտի դքսին պահանջմունք, որ է որդի Հանովերի կոյր հանգուցեալ թագաւորին։ Այն թագաւորութիւն Բրուսիոյ կողմէ գրաւուեցաւ 1866ի պատերազմէն ետք, որովհետեւ Բրուսիոյ դէմ թշնամութեան կեդրոն մ'եղած էր և խոչընդոտ գերմանական միութեան։ Բրուսիա, Հանովերի թագաւորութիւնը գրաւած լինելով, առժամապէս խրայուց հանգուցեալ թագաւորին թողած 60 միլիոն ֆր. ի անձնական հարստութիւնն ևս։ Վերջերս, Կումպըրլէնտի դքսին քենակալ Ուելսի իշխանին և Վիքթորիա թագուհւոյն միջնորդութեամբ, գերման կառավարութիւնը տրամադրութիւն ցուցուց 60 միլիոն ֆրանքի հարստութիւնը վերադարձնել դքսին, եթէ հրաժարի Հանովերի թագաւորութեան և Պրունսվիքի դքսութեան վրայ ամեն իրաւունքէ։ Ըստ վերջին լրոյ, դուքսն այս վեհապետական իրաւունքները դրամական ո՛ և է փոխարինութեամբ թողուլ չուզեր, և Բրուսիոյ կառավարութիւնն ալ փարան չի տար։ Կումպըրլէնտի դուքսն այն յուսով կ'ապրի Անգլիոյ մէջ թէ օր պիտի գայ որ գերման Տէրութեան կազմակերպութեան մէջ փոփոխմունք մուծուին, և ի նպաստաւորութիւն այնպիսի դէպքերու, չուզեր իւր պատմական և ընտանեկան իրաւունքներէն հրաժարիլ։ Աւելորդ է ըսել թէ իւր հանգուցեալ հօր պէս Կումպըրլէնտի դուքսն եւս բովանդակ Գերմանիոյ իշխանութեան Բրուսիոյ արքայական տան ձեռաց մէջ ամփոփման հակառակ է։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Լորտ Սալիզպըրիի կառավարութիւնն երկու կարեւոր ծրագրեր եւս մատոյց Երեսփ. Ժողովոյ, մին Իռլանտայի մէջ նախնական կրթութեան նոր ընդարձակումն և մուտ տալու մասը, որ պարտաւորիչ և ըստ մեծի մասին ձրի կը կացուցանէ Իռլանտացի տղայոց նախնական կրթութիւնն, և լուծելով նոյն խնդիր որ այս պահուս կը ծեծուի Բրուսիոյ մէջ, կը տրամադրէ թէ Իռլանտացի կաթոլիկ տղայք կաթոլիկ կրօնի համեմատ դաստիարակուին և բողոքական տղայք՝ բողոքական կրօնի համեմատ, կրօնային կրթութիւնը պարտաւորիչ լինելով Իռլանտայի նախակրթարանաց մէջ։

Այս կրթական ծրագիր կը տրամադրէ նաեւ թէ քաղաքաց (և ո՛չ թէ երկրագործ գիւղօրէից մէջ) տղայք 6—14 տարեկան դպրոց երթան անպատճառ, 11 տարեկանէ պակաս տղայք արհեստի կամ ուրիշ նիւթական գործի չաշխատցուին, և 11-14 տարեկան տղայքն այն ատեն միայն արտօնուին ապրուստի համար աշխատիլ երբ նախակրթութեան որոշեալ չափն ընդունած են։ Տէրութեան հասոյթներէն տարեկան 290,000 անգլ. ոսկի յատկացած է ձրի կրթութիւն տալու Իռլանտայի մէջ։

* * *

Միւս ծրագրին նպատակն է քաջալերել փոքրիկ կալուածատիրութիւնն, իշխանութիւն տալով գաւառային ժողովներուն որ հանրային դրամով գնեն վաճառելի հողերն, և մաս առ մաս ծախեն կամ վարձու տան այն գեղացւոց և քաղաքացւոց որք փոքրիկ դրամագլուխ մ'ունենալով՝ կ'ուզեն հողագործութեամբ պարապիլ, կամ կը յօժարին տարուէ տարի բան մը վճարելով բոլորովին սեփական ընել իրենց հողն։ Յայտնի է թէ 1789ի դէպքերէն ետք Ֆրանսայի մէջ մեծ հողատիրութեան քայքայումն և փոքր հողատիրութեան հաստատումը մեծապէս նպաստած են ֆրանսական հողին մշակման և Ֆրանսայի գիւղացի տարրին զարգացման։ Կ'ուզուի այս տեսութեամբ փորձ մ'ընել Անգլիոյ մէջ, ուր յայտնի է թէ հողերն համեմատաբար խիստ փոքրաթիւ տարրի մը սեփականութիւն եղած են։ Ըստ անգլ. ծրագրի, գաւառային ժողովներէ այս կերպիւ հող գնել ուզողը պարտի գնոյն մէկ չորրորդը կանխիկ վճարել, մէկ քառորդին փոխարէն ալ մշտնջենապէս փոքրիկ վարձք մը տալ (Վարձք հողերու իճարէին նըման,) բայց իրաւունք ունենալով այս փոքրիկ վարձքին ամբողջութիւնը մէկ անգամէն հատուցանելու։ Իսկ գնոյն միւս կէսը տարուէ տարի պէտք է հատուցանէ յիսուն տարւոյ միջոցին։ Այս կերպիւ հողատէր եղած մարդը պարտի հողն ինք մշակել, և իրաւունք չունի ուրիշի վարձու տալու։ Այս տրամադրութեան նպատակն է թող չտալ որ շահադէտք կառավարական ծրագրին յօգուտ իրենց ի կիր առնուն, և աղքատ դասուն յատկացեալ կարգադրութիւնն իւրացնեն։ Վերջապէս, գրեթէ բնաւ դրամ չունեցող օգուտ պիտի կրնայ քաղել կառավարական ծրագրէն, որովհետեւ գաւառային ժողովք արտօնեալ են գնման գումարին երեք-չորրորդը փոխ տալ գնորդին, հողին հասոյթէն երաշխաւորելով։ Որպէս զի գաւառային ժողովք այս կարգադրութեամբ պէտք եղած դրամական կարողութիւնն ունենան միշտ, կառավարական ծրագիրը կ'առաջարկէ ի հարկին 4% նոր տուրք մը դնել մէն մի գաւառի հասոյթին վրայ, որով երբ 10 միլիոն անգլ. ոսկի կը հայթայթուի յօգուտ փոքրիկ հողատիրութեան։

Ազատականք սա գիտողութիւնը միայն ըրին որ կառավարութիւնն այս կարգադրութիւնը լոկ կամաւոր ըրած է և առժամապէս առ ի փորձ հաստատած է, թէեւ ամեն բան լաւ խորհած է, և զայս Կլատսթոնեանք չեն ուրանար։

* * *

Անգլ. երիտասարդ սեղանաւորն որուն մեծահարուստ Ամերիկուհւոյ մը կողմէ առեւանգումը ծանուցուեցաւ՝ ո՛չ թէ որդին այլ ազգականն է Պ. Լիտըլթէյլի, Անգլիոյ Պանքային կառավարչին։ Թէ՛ այդ կին և թէ երիտասարդին վրայ լուր չկայ բնաւ, և այս վերջնոյն մահուան կամ ողջ մնալուն վրայ եւս որոշ ծանօթութիւն չկայ։ Ոստիկանութիւնը կը հետազօտէ այս դէպք, որ շատ կը հետաքրքրէ անգլ. հասարակութիւնն։

—Անգլ. Երեսփ. Ժողովոյ հանգուցեալ վարիչ և պահպանողական նախարար Պ. Ուիլեըմ Սմիթ, որ անցեալներս մեռաւ, գրավաճառութեամբ և լրագրաց վաճառմամբ դիզած էր մէկ միլիոն 760 հազար ոսկւոյ հարստութիւն, կարգ մը բնակարաններէ զատ որք այս հաշւոյ մէջ չեն։ Լրագրութեամբ Պ. Սմիթի պէս հարստութիւն շահած երկրորդ անձն համարելի է հանգուցեալ Պ. Էտուարտ Լօյտ, «Տէյլի Քրոնիքըլ»ի տէրն, որ 563 հազար ոսկի թողուց. երրորդ կուգայ Պ. Ժոզէֆ Լէվի Հրեայն, «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի տէրերէն մին, որ 475 հազար ոսկի թողուց։ Տպագրչագրավաճառաց մէջ, Քասէլ և Ընկ.էն Պ. Փէթըր թողած էր 520 հազար ոսկի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նախարարական տագնապն ի Ֆրանսա, ութ օր տեւելէն ետեւ, վերջացաւ, անհամբոյր թէեւ յարգելի անձնաւորութիւն մը բերելով ի գլուխ գործոց Ֆրանսայի։ Պ. Լուպէ նախախնամական անձն է որ կառավարական իշխանութիւնը պիտի վերահաստատէ Ֆրանսայի մէջ, շատ դժուարին խնդրոյ հանդէպ։ Ծերակոյտի անդամ Պ. Լուպէ 1887ի վերջերը պահ մը հանրային շինութեանց նախարար եղաւ, բայց քաղաքականութեան մէջ մեծ անուն հանած մարդ մը չէ։ Թերեւս գործի մարդ մ'ըլլայ, նուազ խօսող, բայց աւելի ողջամիտ, և չափաւոր քաղաքականութեան մը հետեւող։ Մինչ նախորդ վարչութեան գլխաւոր անդամք կը մնան նոր նախարարութեան մէջ, գիտելի է զի Պարոն Քոնսդան դուրս թողուած է։ Արգելք Էնթրանսիժանի և Պ. Լօռի դէպքերը դրած են իւր համբաւոյն։ Կրնայ ըսուիլ թէ նոր նախարարութիւնը շարունակութիւնն է նախորդին, բայց կրօնային խնդիրն առայժմ օրակարգէն դուրս պիտի թողու, քանի որ ամեն ոք համոզուած է թէ արդի Երեսփ. Ժողովոյ մէջ վճռական մեծամասնութիւն չէ կարելի գոյացնել ո՛ և է լուծման համար կրօնական խնդրոյն։ Պ. Բառնո շատ մը քաղաքական մարդիկ ընդունեց՝ օրուան խնդրոյն վրայ նոցա կարծիքն իմանալու համար։ Ողջամիտ

—)(38)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՌՈՊԻՆՍՈՆՆԵՐՈՒ ԴՊՐՈՑԸ

Ինչ որ ալ մտածէր Թարթըլէթ, Կոտֆրէյ երբեք անվստահութիւն մը չզգաց այդ վայրենիին վրայ, և այնպէս կ'երեւէր որ երբեք պիտի չ'զղջար այդպէս ըրած ըլլալուն։ Եթէ անհանգստութիւն մը, մտատանջութիւն մը կը զգար, անոր համար էր որ կը վախնար մարդակերներուն վերադարձէն, որք հիմայ գիտէին Ֆինա կղզւոյն տեղն ու դիրքը։

Առջի օրէն սկսեալ, պզտիկ խշտեակ մը յատկացուեցաւ Քարէֆինօթուին Ուիլ-Թրիի սենեակին մէջ. բայց յաճախ երբ անձրեւ չգար, կը նախընտրէր դուրսը քնանալ, ծառի մը խոռոչին մէջ, որպէս թէ այդ բընակարանին վրայ հսկելու համար աւելի լաւ տեղ մը կենալու նպատակաւ։

Կղզին գալէն յետոյ տասնհինգ օրէ չափ Քարէֆինօթու շատ անգամներ ընկերացաւ Կոտֆրէյին երբ այս վերջինը որսորդութեան կ'երթար։ Միշտ մեծ զարմանք կը զգար տեսնելով երէներուն թաւալգլոր գետին տապալիլը, այդպէս հեռուէն հարուած մը ընդունելով. բայց այն ատեն չան պաշտօն կը կատարէր, վազելով այնպիսի արագութեամբ, այնպիսի աշխուժիւ որ ոչ մէկ խոչընդոտ, ոչ ցանկ, ոչ մացառ, ոչ առուակ, կրնար զինքը կասեցնել։ Քիչ քիչ Կոտֆրէյ լրջօրէն այդ սեւամորթին յարեցաւ։ Միակ յառաջդիմութիւն մը կար զոր Քարէֆինօթու բնաւ չէր ցուցներ. Անգլիերէն լեզուն խօսիլ։ Ինչ ջանք ալ որ դրաւ ատոր յաջողելու, չէր կրնար հնչել ամենէն սովորական բառերը զոր Կոտֆրէյ, և մանաւանդ Թարթըլէթ դասատուն, որ այդ գործը կատարելու կը յամառէր, կը փորձէին իրեն սորվեցնել։

Այսպէսով կ'անցնէր ատենը։ Բայց եթէ ներկան հանդուրժելի էր շատ մը պարագաներու յաջող բերմամբ, եթէ անմիջական վտանգ մը բնաւ չէր սպառնար իրենց, Կոտֆրէյ ինքնիրեն կը հարցնէր միշտ թէ ինչպէս պիտի կրնային թողուլ այդ կղզին, ինչ միջոցով պիտի յաջողէին իրենց հայրենիքը դառնալ։ Օր չէր անցներ որ Ուիլ մորեղբայրն ու իր նշանածը միտքը չ'բերէր։ Եւ թաքուն վախով մը կը տեսնէր ձմեռուան մերձեցումն, որ իր բարեկամներուն, իր ընտանիքին և իր միջեւ աւելի անանցանելի պատուար մը պիտի դնէր։

Սեպտեմբեր 27ին բան մը պատահեցաւ։ Եւ եթէ այդ բանը աշխատութիւն մը աւելցուց Կոտֆրէյին և իր երկու ընկերներուն, գոնէ մսեղէնի առատ պաշար մը ապահովեց անոնց։

Կոտֆրէյ և Քարէֆինօթու զբաղած էին Տրիմ-Պէյի ծայրը թուլամորթներ ժողվելու, երբ նշմարեցին ծովին տակ անհամար քանակութիւն մը պզտիկ շարժուն կղզեակներու, զորս մակերթացութիւնը մեղմօրէն դէպի ծովեզրը կը քշէր կը բերէր։ Տեսակ մը ծածանուտ արշիպեղագոս էր կարծես որուն երեսը կը պտըտէին կամ կը թռչտէին մէկ քանի այն լայնաթեւ ծովային թռչուններէն, որոնց երբեմն ծովային ճուռակ անունը կուտան։

Ի՞նչ էին այդ զանգուածներն որք այդպէս կը ծածանէին ջուրին վրայ, ալեաց տատանման համեմատ վեր ելնելով կամ վար իջնելով։

Կոտֆրէյ չգիտէր ինչ խորհէր, երբ Քարէֆինօթու իրեն առջեւ ինկաւ պառկեցաւ փորի վրայ. յետոյ գլուխը ուսերուն մէջ քաշելով, թեւերը և սրունքները մարմնոյն տակ ծածկելով, սկսաւ ձեւերն ընել կենդանիի մը որ հողին վրայ յամրօրէն կը սողար։

Կոտֆրէյ կը դիտէր զայն, առանց բան մը հասկնալու այդ այլանդակ մարմնամարզութիւնն։ Յետոյ, յանկարծ.

—Կրիայներ ըլլալու են, գոչեց։

Քարէֆինօթու չէր սխալած։ Մէկ քառակուսի մղոնի չափ տեղի մը վրայ, հազարներով կրիայներ կային որ ջուրին երեսը կը լողային, ծովեզերքէն հարիւր բազկաչափ հեռու, մեծ մասն անհետացան ջուրերուն տակ մխրճելով, և ճուռակներն, որոնք ալ յենակէտ մը չէին գտներ, թռան ու օդին մէջ բարձրացան լայն խորխոճներ գծելով։ Բայց բարեբաղդաբար այդ կենդանիներէն հարիւրի չափ քիչ ատենէն յամաքին վրայ ինկան։

Կոտֆրէյ և սեւամորթը շուտ մը աւազին վրայ վազեցին այդ ծովային երէին առջեւ, որոնց իւրաքանչիւրը չորս հինգ ոտք տրամագիծ ունէր առ նուազն։ Արդ, այդ կրիայները նորէն ծով իջնելէ արգիլելու միակ միջոցը զանոնք կռնակի վրայ դարձնելն էր. այս դժուարին աշխատութիւնն էր որ յանձն առին Կոտֆրէյ և Քարէֆինօթու, որ զիրենք շատ յոգնեցուց։

Հետեւեալ օրերը բոլոր այդ աւարը ժողվելու նուիրուեցան։ Կրիայի միսը, որ թարմ կամ մնացած՝ միշտ պատուական է, կրնար երկու կերպով ալ պահուիլ։ Ձմեռուան իբր պաշար, Կոտֆրէյ անոնց մեծ մասն աղել տուաւ, այնպէս որ ամեն օրուան պէտքերը կարենային գոհացնել։ Բայց, բաւական ատեն, սեղանին վրայ գտնուեցան կրիայի խաշուներ, որոնցմէ միայն Թարթըլէթ չէր որ կ'անխորժէր։

Բացի այս միջադէպէն, ոչինչ այլ եւս եկաւ վրդովել իրենց կեանքին միօրինակութիւնը։ Ամեն օր, միեւնոյն ժամերը միեւնոյն աշխատութեանց նուիրուած էին։ Այս կեանքը շատ աւելի տխուր պիտի չըլլա՞ր երբ ձմեռուան եղանակն ստիպէր Կոտֆրէյն և իր ընկերները Ուիլ-Թրիի մէջ փակուելու։ Կոտֆրէյ բաւական անձկութիւն կը զգար ատիկա խորհած ատեն։ Բայց ի՞նչ կրնար ընել, ձեռքէն ի՞նչ կուգար։

Հիմակուհիմայ, Ֆինա կղզւոյն մէջ հետախուզական պտոյտներ ընել կը շարունակէր, որսորդութեամբ կ'անցընէր բոլոր այն ատեններն յորս շատ ստիպողական գործ մը չէր ունենար։ Յաճախ, Քարէֆինօթու կ'ընկերանար անոր, մինչդեռ Թարթըլէթ իրենց բնակարանը կը մնար։ Անիկա որսորդ չէր, և չէր կրնար ըլլալ, թէեւ իր առջին հրացանի հարուածը վարպետի հարուած եղած էր։

Արդ, այդ որսորդական պտոյտներէն մէկուն միջոցին էր որ անակնկալ արկած մը պատահեցաւ, որ ծանրապէս վտանգեց Ուիլ-Թրիի բնակիչներուն ապագայ ապահովութիւնը։

Կոտֆրէյ և սեւամորթը կեդրոնական մեծ անտառին մէջ որսի գացած էին, Ֆինա կղզւոյն գլխաւոր բլրոյն ստորոտը։ Առաւօտեան ի վեր, երկու երեք յամոյրներու անցնիլը տեսած էին բարձր ծառերուն մէջէն, բայց այնչափ հեռուէն որ անկարելի եղած էր հրացանի հարուած մը հասցնել մինչեւ անոնց։

Արդ, որովհետեւ Կոտֆրէյ, անպատճառ երէ մը զարնել մտադիր չէր, չէր ուզեր քննդել քանքելու համար, և ձեռնունայն ետ դառնալ որոշած էր։ Եթէ կը ցաւէր, յամոյրի միսին համար չէր այնքան որքան այդ որոճացողներուն մորթին համար, զոր կ'ուզէր գործածել։

Ժամը կէս օրէն յետոյ երեքն էր։ Նախաճաշէն առաջ ալ, ետքն ալ, բան մը զարնել չէին յաջողած։ Երկուքն ալ կը պատրաստուէին Ուիլ-Թրի դառնալ ճաշի ժամուն համար երբ անտառին սահմանագլխէն անդին անցնելու միջոցին, Քարէֆինօթու ոստում մը ըրաւ. յետոյ, Կոտֆրէյին վրայ վազելով, բռնեց անոր ուսերէն և այնպէս ուժով քաշեց տարաւ որ չկրցաւ դիմադրել։

Քանի քայլ անդին Կոտֆրէյ կեցաւ, շունչ առաւ, և Քարէֆինօթուին դառնալով, նայուածքովը կը հարցաքննէր զայն։

Սեւամորթը, սարսափահար եղած, ձեռքն երկնցուց, ցոյց կուտար անասուն մը անշարժ, յիսուն քայլ հեռուն։

Գորշ արջ մըն էր որուն թաթերը ծառի մը կոճղ կը գրկէին, և որ կ'երերցնէր իր խոշոր գլուխը, որպէս թէ երկու որսորդներուն վրայ նետուիլ ուզէր։

Անմիջապէս, առանց նոյն իսկ խորհրդածելու համար ժամանակ անցընելու, Կոտֆրէյ հրացանը լեցուց և կրակ ըրաւ, Քարէֆինօթու զայն արգիլելու դեռ ատեն չունեցած։

Անհագին անասունը ընդունեցա՞ւ հարուածը. շատ հաւանական է։ Սպաննուեցա՞ւ էր։ Կարելի չէր ապահովապէս գիտնալ ատիկա. բայց թաթերը բացուեցան, թուլցան, և ծառին ստորոտը փռուեցաւ։

Ալ կարելի չէր ուշանալ։ Այդքան սոսկալի կենդանիի մը հետ ուղղակի պայքար մը կրնար աղէտալի հետեւանքներ ունենալ։ Գիտեն ընթերցողք թէ Քալիֆօռնիոյ անտառներուն մէջ գորշ արջերու յարձակումը նոյն իսկ փորձ որսորդներուն մեծ վտանգներ անցընել կուտայ։

Ուստի, սեւամորթը Կոտֆրէյին ձեռքէն բռնեց և շուտ մը տարաւ դէպ Ուիլ-Թրի։ Կոտֆրէյ, հասկնալով որ որչափ ալ խոհեմ ըլլար քիչ էր, հետեւեցաւ Քարէֆինօթուին։

(Շարունակելի)

արմատական երեսփոխան մը, Պ. Հանուի Մոռէլ, ըսեր է իրեն թէ Եկեղեցւոյ դէմ մարտնչել ուխտած վարչութիւն մը կազմել մեծ անխոհեմութիւն կը լինէր։ «Ֆրանսա հասուն չէ Քուլթուրքամֆի համար, այսինքն՝ կրօնական պայքարի մը համար, նման անոր զոր Պիսմարք իշխան յարոյց ձախողապէս, բայց յետոյ եւս դաւանել ստիպուեցաւ։ Գիւղացին որ ի նպաստ չափաւոր Հանրապետութեան կը քուէարկէ՝ պիտի չընդունի հակակրօն Հանրապետութիւն մը»։ Այս արմատականին կարծիքն ամեն ողջամիտ Ֆրանսացւոյ կարծիքն է ապաքէն, ուստի եւ Պ. Քառնօ կազմեց այնպիսի նախարարութիւն մը որ թէ՛ չափաւոր Հանրապետականներէ եւ թէ խելօք Արմատականներէ բաղկացեալ է, եւ մէկ կողմէ կղերին ծայրայեղութիւնները պիտի զսպէ, միւս կողմէ Հանրապետութիւնը պիտի զգուշացնէ հակակղերական պայքարներու դէմ։

—Պ. Քառնօ Պապին շնորհակալութիւն յայտներ է այն Շրջաբերականին համար զոր ծանուցինք արդէն, եւ որով Լեւոն ԺԳ. կը յորդորէ Ֆրանսացի եպիսկոպոսները, կղերն եւ կաթոլիկ ժողովուրդը՝ ճանչել եւ յարգել Հանրապետութիւնն իբրեւ օրինաւոր կառավարութիւն երկրին։

ՊՈՒԼՂԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պուլղար կառավարութիւնը Մանլիխէրի 150 հազար բարեփոխուածեան հրացան գնեց Սթէյրոյ զինագործարանէն, որոյ տնօրէն Տքթ. Հոֆհայնդէր Կ. Պոլիս կը գտնուի այժմ։ Ամբողջը պիտի յանձնուի մինչեւ յունիս։ Պուլղար զօրքերն սկսած են յաջողապէս գործածել նոր զէնքն։ Առ մէկ մի հրացան 150 փամփուշտ եւս գնուած է, հրացանաձգութեան փորձերու համար։

ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Իպրայիլի (Ռումանիա) աւստրեան հիւպատոսը կը տեղեկագրէ թէ այդ քաղաքին մէջ կան կարգ մը խանութպանք որք կը ջանան ուղղակի յարաբերութիւն հաստատել աւստրեան գործարանաց հետ։ Բայց կարեւոր գործեր ընելու համար պէտք եղած դրամագլուխը չունին, ուստի եւ անոնց հետ գործ ընելու մասին զգոյշ պէտք է գտնուիլ։ Աւստրեան հիւպատոսին տեղեկագիրն արտատպած են անգլ. լրագիրք եւս, ի զգուշութիւն անգլ. վաճառականաց։

—Աւստրեհունգարական կառավարութիւնը Միացեալ Նահանգաց կառավարութեան հետ բանակցութեան մտաւ՝ առեւտրական դաշնագիր մը կնքելու համար փոխադարձութեան հիման վրայ, ինչպէս կը պահանջէ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը, Մաք Քինլիի մաքսերէն զերծում ընելու համար այն կառավարութեանց որք նոյն դիւրութիւնները կուտան իրեն։

—Աւստրիոյ պատերազմական վարչութիւնն օդագնացութեան ճիւղ մը պիտի հաստատէ բանակին մէջ, ինչպէս ունին Ֆրանսացիք եւ Գերմանք, պատերազմական գործողութեանց օգնելու համար։ Օդագնաց սպայներ իրենց օդապարիկներով պիտի դիտեն թշնամեաց ընթացքն եւ պիտի տեղեկագրեն անմիջապէս։ Սպայակոյտի պետերն մին իւր տնօրէնութեան ներքեւ պիտի ունենայ զինուորական երկաթուղի շինող, հեռագիր հաստատող եւ օդապարիկ բանեցնող գունդերը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԿԱԹՈԼԻԿՆԵՐԸ

Ֆրանսացի կաթոլիկներն հանգանակութիւն մը բացին՝ Հռոմայ մէջ Ս. Յովակիմայ անուամբ եկեղեցի մը շինելու եւ Լեւոն ԺԳ. Պապին նուիրելու համար, որոյ մկրտութեան անունն է Յովակիմ։ Հանգանակութիւնը ցարդ 135 հազար ֆր. արտադրեց։

ԲՈՆՍԴԱՆ-ԼՕՐԻ ԴԱՏԸ

Հեռագիրը ծանոյց արդէն թէ ելք չէ ունեցած Պ. Լօրի դատն ընդդէմ Պ. Բոնսդանի, որ ապտակած էր զինք Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, որովհետեւ դատարանը նկատեց թէ Պ. Բոնսդան Ծերակոյտի անդամ է, եւ զինք սպառնական դատի ենթարկելու համար պէտք էր Ծերակոյտէն արտօնագիր բերել։—Այս վճռաբանութեան միջոցին Պ. Լօրի փաստաբան Պ. Անտրիէօ անուանած լինելով զՊ. Բոնսդան «նշանաւոր կալվանարտիկեան», ընդհանուր դատախազը միջամտեց՝ ազդարարելով թէ «պարտիք յարգել հաստատեալ իշխանութիւնները»։—Առ որ Պ. Անտրիէօ պատասխանեց անմիջապէս, «Խորտակեա՞լ իշխանութիւններն եւս»։ Այս սրամիտ ակնարկութիւն նախարարական տագնապին՝ ընդհանուր ծիծաղ պատճառեց դատարանին մէջ, դատաւորներն եւս խնդացին, եւ կրնայ ըսուիլ թէ դատն իսկ վերջացաւ ընդհանուր ծիծաղի մը մէջ։ Պ. Բոնսդան շատ բախտաւոր է։

ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷԶԵԱՆ (ՁԻՖՀԻՒՐ), Հեղինակ «Մրմունջք»ի, հրատարակած է Զաքարեան սիրուն տպագրութեամբ, ԱՆԻՏԵԱԼԸ, մենախօսութիւն։—Գին 40 փարա։ Այս տեսակ գրուածոց շարք մը կայ հրատարակելիք, որոց երկրորդ հատորը պիտի ըլլայ «Ձկնորսը», մենախօսութիւն։

Կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով, մանաւանդ Բիւզանդեան գրատան մասնաճիւղն ի Պահճէ-Գափու, եւ Արամեան գրատունը, Սուլթան-Համամ։

Հայ Օրիորդ մը որ լաւ ուսած է ձեւագիտութիւնը, կը փափաքի թէ՛ վարժարանաց եւ թէ մասնաւոր տուներ ձեւագիտութեան դասեր տալ դիւրամատչելի գնով։ Դիմել «Արեւելք»ի խմբագրատունը։

ՔԱՂԱՔԻՍ լուրեր

Երէկ, մայրաքաղաքիս քարոզիչք եւ այլ եկեղեցական դասք Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով Մեծ Պահոց առաջին օրուան առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը մէկ մէկ տումար ղրկեց ի Բերա եւ ի Գաղատիա, Եէնիգաբուի Հրկիզելոց նպաստ հաւաքելու համար։

Նոյն Հրկիզելոց օգնելու եւ նպաստ հաւաքելու համար Պատրիարքարանի կողմէ կարգեալ յանձնաժողովին, զոր կը կազմէին Յարութիւն Շէքերճեան, Նահապ Գարագաշ եւ Սարգիս Պէրպէրեան էֆէնտիք, անդամ կարգուած են նաեւ Բարսեղ Ղազարոսեան, Մարուքէ Ֆրէնկեան եւ Յակոբ Աճէմեան էֆէնտիները։

Կուր գետի աջէտի գործը քննելու համար Էջմիածնէն Թիֆլիզ ղրկուած յանձնաժողովն իւր պաշտօնն աւարտելով՝ փետրուար 6ին Էջմիածին դարձեր է։

Վրաստանի եւ Իմէրէթի թեմի գաւառական քաղաքաց մէջ սկսած են արդէն ընտրուիլ վիճակային պատգամաւորք որք մարտ 8ին պիտի մասնակցին թեմական պատգամաւորի ընտրութեան ի Թիֆլիզ։

Առ այժմ յայտնի են հետեւեալ պատգամաւորաց անունները։

Շուլավէրէն՝ Պ. Պ. Սիմէօն Պառաւեանց եւ Յակոբ Տէր-Պօղոսեանց, Սղնախէն՝ Պ. Պ. Գէորգ Բաշինջաղեան եւ Յակոբ Փիրալեան, Դուշէթէն՝ Պ. Պ. Յովհաննէս Մարտիրոսեանց եւ Նազար Մզայաուլեանց։

Վլատիկավկազի հայոց կողմէ կաթողիկոսական պատգամաւոր ընտրուեր է «երդուեալ հաւատարմատար Պ. Յովսէփ Հախվերդեանց, գանձապահ հայոց երկսեռ դպրոցներուն»։

Լագոտեխի մէջ պատգամաւոր ընտրուած է Պ. Նիկողայոս Մելիք-Նուպարեանց։

Մոսկուայէն առնուած նորագոյն լրոյ նայելով, այդ քաղաքէն պատգամաւոր պիտի ընտրուի բանաստեղծ Սմբատ Շահազիզեանց որ հաւանօրէն պատգամաւոր լինի նաեւ Նոր-Նախիջեւանի հայոց կողմէ։

Կուր գետի ձախակողմի եկեղեցիների ընտրութիւններն բատ մեծի մասին՝ կանոնաւոր են կատարուել, բացի Լուսաւորչի, Շամբուեցւոց եւ Էջմիածնեցւոց եկեղեցիներից, որոնց ժողովրդներից հանրագրերով բողոքներ են ներկայացուել Սրբ. Առաջնորդին, եւ յիշելով մէջը այն բոլոր զեղծումները, որոնք տեղի են ունեցել այդ եկեղեցիների ընտրութեանց ժամանակ, խնդրել են անվաւեր համարել եւ նոր ընտրութիւններ նշանակել։ Արձ-ց-ն.

Մելիք էֆէնտի Պէյլէրճեան եւ քոյրն արտաքին շնորհակալութիւն կը յայտնեն այն ազգայնոց եւ բարեկամաց որք հաճեցան իրենց հանգուցեալ մօր ՏԻԿԻՆ ՀՌԻՓՍԻՄԷ ՊԷՅԼԷՐՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուիլ ի միսիթարութիւն նոցա սգալի սրտերու։

ՀԱՅ ԳՐԱՏՈՒՆ ՄԸ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու ազնիւ հասարակութեան եւ ի մասնաւորի պատուարժան յաճախորդաց թէ՝ գրատունս եւ նորա վերաբերեալ բոլոր գործառնութիւնք փոխադրուած են Պարոն Պօղոս Պալէնդի անուան, որ յաջորդած է ինձ, եւ որ ամեն ջանք ի գործ պիտի դնէ գրատան յաճախորդներն գոհացնելու համար։

Խորին շնորհակալիքս յայտնելով բոլոր տեղացի եւ գաւառացի յաճախորդացս այն վստահութեան համար որով պատուեցին զիս ցայժմ, կը խնդրեմ որ նոյն վստահութիւնը շարունակեն նաեւ իմ յաջորդիս՝ իւր ձեռնարկին մէջ յաջողելու եւ յառաջադիմելու համար.

ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՎԱՖԵԱՆ

* * *

Ստորագրեալս փաղեմի գործակատար Բերայի հանրածանօթ Վայս գրատան, պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ՝ Յովսէփ էֆ. Գավաֆեանի հինաւուրց գրատունը գնած ըլլալով, ամեն խնամք ի կիր պիտի արկանեմ գոհացնելու համար տեղացի եւ գաւառացի պատուարժան յաճախորդներն թէ գներու չափաւորութեան եւ թէ յանձնարարութեանց խնամոք գործադրութեան մասին։

Յուսալով որ ազնիւ հասարակութիւնն, ազգային վարժարանաց տնօրէնութիւնք, եւ առ հասարակ բանասէրք իրենց ձեռնտուութիւնն չպիտի զլանան ինէն սոյն ձեռնարկութեանս մէջ յաջողելու եւ յիշեալ գրատունը շարունակելու համար, կը փութամ խորին շնորհակալիքս յայտնել կանխաւ եւ հրապարակաւ։

Պ. ՊԱԼԷՆՏ

1—2

Օտարին լուրեր

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Ե. զօրաբանակին (Սուրիա) հրամանատար Ֆերիդ Մուսթաֆա փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Աթէնքի օսմանեան նախկին ընդհանուր հիւպատոս Միլթիատի Աքսէլոս էֆէնտիի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Խալիլ Ռիֆաթ փաշա երէկ կայս. պալատ գնաց եւ ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Երէկ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը ինիստ գումարեցաւ անդամակցութեամբ Ելմտական նախարար Նազիֆ էֆէնտիի եւ ընդհանուր հաշուակալ Մէճտէտտին պէյի։ Սոյն յանձնաժողովին հրաւիրուեցան Շիրքէթի Խայրիյէի տնօրէն Հիւսէյին Խաքի էֆէնտի, Մաքսային վերատեսչութեան հաշուակալ Ճէմալ պէյ եւ Օսմ. կայս. պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ ու տնօրէն Պ. Լաֆիւանդ։ Յանձնաժողովս ինչ ինչ խնդրոց վրայ բացատրութիւններ առաւ ասոնցմէ։

— Պարսկական ու ամերիկեան դեսպանք երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին ու Վսեմ. Խորհրդականին հետ։

— Պուլղարիոյ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Կրեքոֆ, որ հանգուցեալ Տքթ. Վուլքովիչի յուղարկաւորութեանը համար մայրաքաղաք եկող պատգամաւորներէն մին է, երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

ԱՀՄԷՏ ԷՅՈՒՊ ՓԱՇԱ

Եգիպտոսի լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ Բ. Դուռն հեռագրաւ ծանուցած ըլլալով Խտիվ Ապպաս փաշայի թէ Ն. Բարձրութեան պաշտօնին վերաբերեալ կայս. Ֆերմանը պիտի տանի Վսեմ. Ահմէտ Էյուպ փաշա, այս լուր մեծ ուրախութիւն եւ գոհունակութիւն պատճառեր է Գահիրէի ժողովրդեան։

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԾՆՆԴԵԱՆ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձի օրը մօտեցած ըլլալով, Ն. Վեհափառութիւն հրամայած է ազատ արձակել թեթեւ պարտուց համար բանտարկեալ անձերն, հատուցանելով անոնց պարտքերը։ Վեհ. Սուլթանն առ այդ դրամական պարգեւ մը շնորհելով, հրամայած է ցուցակ մը պատրաստել եւ իրեն մատուցանել։ Շէրիի ու Նիզամիյէ դատարանաց վճռագրերու գործադիր պաշտօնեայներէն եւ այլ անձերէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմուած է պատրաստելու համար այդ ցուցակն, որ հինգշաբթի օրը Ն. Վեհափառութեան պիտի մատուցուի։

ՕՏԱՐ ՆԱՒԱՏՈՐՄՔ Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Այտընի կուսակալ Ապտիւրրահման փաշա անցեալ շաբաթ իրիկուն անգլիական նաւատորմի հրամանատարին ու սպայից՝ եւ կիրակի իրիկուն ալ ֆրանսական նաւատորմի հրամանատարին ու սպայից ի պատիւ հացկերոյթ տուեր է Իզմիրի կառավարական պաշտօնատան մէջ։ Թէ հրամանատարք ու սպայք եւ թէ կուսակալն ու այլ պաշտօնեայք հացկերոյթի պահուն պաշտօնական համազգեստ կրեր են եւ պաշտօնատան բակին մէջ նուագածուաց խումբ մը նուագեր է։ Հրամանատարք ու սպայք իրենց եղած պատիւներուն համար խիստ գոհ մնալով շնորհակալութիւն յայտներ են առ կուսակալն։

Ռուսական նաւատորմն եւս այսօր վաղը Զմիւռնիոյ նաւահանգիստը կըսպասուի եւ անոր հրամանատարին ու սպայից ի պատիւ հացկերոյթ մը եւս պիտի տրուի կուսակալին կողմէ։

Անգլիական նաւատորմին զրահաւորներուն մէջ պարահանդէսներ տրուած են ի պատիւ Զմիւռնիոյ երեւելեաց։ Այդ պարահանդէսներուն ներկայ գտնուեր են նաեւ ֆրանսական նաւատորմին հրամանատարն ու սպայք։

«ԷՐԹՕՂՐՈՒԼ» ՄԱՐՏԱՆԱՒԸ

Ընկղմեալ Էրթօղրուլ մարտանաւու յատակ Արմսթրոնկի ու Քրուբի 35 թնդանօթներ սուզակներու միջոցաւ ծովէն հանուեր եւ Մէսաժըրիի Եանկ-Ցէ շոգենաւով Ճաբոնէն Մարսիլիա ղրկուած են, ուրկէ մայրաքաղաքս պիտի բերուին։

ՄԱՀՄԵՏԱԿԱՆ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ

Տրապիզոնէ կը ծանուցուի թէ անցեալ տարի հոն վախճանած Նէճիպօղլու եղբարք՝ Ահմէտ եւ Մահմուտ էֆէնտիք, որք մեծ հարստութիւն թողած են իրենց զաւակաց եւ թոռանց, տասն եւ հինգ հազար ոսկի կտակած են, որոյ շահն ամեն տարի պիտի գործածուի Տրապիզոնի մէջ հանրօգուտ շինութեանց։ Առաջին կատարելի գործն է քաղաքէն անցնող գետին ընթացքին կանոնաւորումն եւ քարուկիր կամուրջի մը շինութիւնը։

ԵԷՆԻ ԳԱՊՈՒԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՔ

Դատական նախարար Վսեմ. Րիզա փաշա երէկ Քաղաքապետութեան պաշտօնատունը գնաց եւ Քաղաքապետ Վսեմ. Րըզվան փաշայի հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ՝ Եէնի գաբուի հրկիզելոց օգնելու մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար։

ՏՈՔԹ. ՎՈՒԼՔՈՎԻՉԻ ՍՊԱՆԻՉԸ

Տոքթ. Վուլքովիչի սպանչի ձերբակալման մասին Պուլղարիոյ Գործակալութեան կարծիքը կը տարբերի Ոստիկանութեան կարծիքէն։ Գործակալութիւնն համոզուած կը մնայ թէ ձերբակալեալ Կորիօ ժանթիլ Շինտարօֆ բուն մարդասպանն է։ Սպանչին դանակը տակաւին երեւան չէ ելած։ Իսկ յանցաւորն իւր կողմէն կը շարունակէ բոլորովին ուրանալ։ Կ'ըսէ թէ ինք մէկ քանի անգամ գործակալութեան պաշտօնատունը գացած էր, որպէս զի Տոքթ. Վուլքովիչէն դրամական նպաստ եւ անցագիր մը խնդրէ Պուլղարիա դառնալու համար, այլ ի զուր։ Այս պատճառաւ ահա գործակալութեան պաշտօնեայք կը ճանչնային զինքը։

* * *

Շինտարօֆի ձերբակալումն հետեւեալ պարագայից մէջ տեղի ունեցեր է։

Ուրբաթ իրիկուն, Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյ, դուրս ելնելով Բերայի ոստիկանատունէն — ուր կ'երթայ ամեն իրիկուն այս դէպքը պատահելէն ի վեր — պտոյտ մը կ'ընէր Թէփէ-Պաշըի կողմերը, հետն ունենալով ոստիկանութեան գօմիսէր մը։ Անծանօթ մարդ մը գօմիսէրին մօտենալով՝ ականջին կը փսփսայ. «աւասիկ Տոքթ. Վուլքովիչի սպանիչը»։ Եւ միեւնոյն ժամանակ մատովը կը ցուցնէ մէկն որ Թէփէ-Պաշըի պարտիզին հանդիպակաց սրճարաններէ մին կը մտնէր։ Եւ անմիջապէս խորհրդաւոր յայտնիչը աներեւոյթ կ'ըլլայ։

Նախարարը, գօմիսէրէն իմանալով այս յայտնութիւնը, կը հրամայէ իսկոյն ձերբակալել նշանակեալ անձը որ նոյն ինքն Շինտարօֆն էր։

* * *

Ըստ տեղեկութեանց Ս-դ-ի, ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյի կողմէ անձամբ կատարուած հարցաքննութիւններէն հասկցուած է թէ ձերբակալեալը փախստական մ'է, եւ մէկ քանի անձանց փախուստը դիւրացուցած։ Մայրը՝ նախապէս իրեն ղրկած նամակի մը մէջ ըսած է թէ ինչու հայրենիքը չը վերադառնար, արի՞նը կը բռնէ զինքը եւ այլն։ Այս եւ ուրիշ կասկածելի խօսքեր ինչպէս նաեւ պուլկար պաշտօնէից յայտարարութիւնը թէ ոճրին հեղինակը Կորիօ Շինտարօֆ է, ծանրացուցած են ձերբակալեալին վրայ եղած կասկածները։ Վսեմ. Նախարարը կը շարունակէ իւր քննութիւնները։

ԵԷՄԷՆ

Եէմէնի գաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Նահանգին մէջ յելուզակութիւնը դադրած է եւ աւազակութեան մասնակի դէպքեր միայն կը պատահին, որք տակաւ անհետանալու վրայ են։ Հօտէյտայէն, Թաազէն ու շրջակայքէն մինչեւ Սանաա տանող ճամբաները բոլորովին ապահով են եւ ապրանաց ու զինուորական պիտոյից փոխադրութիւնք ամենայն կանոնաւորութեամբ կը կատարուին։ Ուրիշ գաւառակաց ճամբաներն եւս ապահովութեան ներքեւ առնուած են եւ վերջին դէպքերու պահուն գլուխ կանգնող մէկ քանի չէյխեր տեղական կառավարութեան դիմելով հնազանդութիւն յայտնած են եւ այս դիմումներ կը շարունակուին։ Նահանգին կեդրոնն եղող Սանաայի շրջակայ գաւառակաց ու գիւղախումբերու մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ եւ ճամբորդք ու թղթատարք կանոնաւոր կերպիւ կ'երթեւեկեն։

Որոշուած է նաեւ հնազանդեցնել եւ հպատակեցնել Նահանգին հիւսիսային կողմը գտնուած Էրհապ ու Հաշիտ ցեղերն, որք թէեւ քանի տարիէ ի վեր կէս հլու եւ կէս յամառ վիճակի մէջ կը գտնուէին, սակայն ցարդ մէջերնին կան այնպիսիներ որք անխելքութեամբ կողմնակցութիւն կ'ընեն ծանուցեալ յելուզակաց։ Հօտէյտայէն մաս առ մաս ղրկուած զինուորական ուժերու ու ռազմամթերաց առաքումն աւարտելու եւ օդերն ալ տաքնալու վրայ ըլլալով, առաքմանց գործն աւարտելուն պէս՝ զինուորական ստուար եւ կատարելագործեալ զօրութիւն մը ճամբայ հանելու համար պատրաստութիւնք կը տեսնուին վերոյիշեալ կարեւոր որոշման ի գործ դնելու համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Թուրքիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն համար կազմեալ յանձնաժողովն իւր խորհրդակցութիւններն աւարտած է եւ թէեւ մէկ քանի կէտերու վրայ համաձայնութիւն գոյացած չէ, սակայն հարկ եղած տեղեկագիրը պատրաստուելով մատուցուած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ՀԱԶԱՐԱՊԵՏ ՀՕՖ

Գերման կառավարութիւնն, ըստ փափագանաց օսմ. կառավարութեան, Քորվէթի հազարապետ Ֆոն Հօֆը նշանակած է Պառոն Ֆոն Սթարխ փաշայի տեղ, որ պայմանագրոյն լրանալուն ելած էր օսմ. ծառայութենէն։ Այս սպայ վեց տարի պիտի պաշտօնավարէ ի Թուրքիա նոյն ամսաթոշակով, զոր կ'ընդունէր իր նախորդն՝ Սթարխ փաշա։

Ֆոն Հօֆ հազարապետը մայրաքաղաքս ժամանած է արդէն։ Սպայակոյտի պաշտօնեայներէն տեղակալ Սաֆվէթ էֆէնտի կցորդ անուանուած է նմա։

ԲԵՐԱՅԻ ԿԱԶԸ

Կայս. կառավարութիւնը Բերայի եւ շրջակայից լուսատու կազին վիճակը կանոնաւորելու միջոցներուն վրայ կը խորհի։

Վերջերս բանակցութիւններ եղած են կարեւոր ընկերութեանց ներկայացուցիչներուն հետ, որք ամեն երաշխաւորութիւն կ'ընծային։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՏՔԹ. ՎՈՒԼՔՈՎԻՉԻ

Կիրակի օրուընէ ի վեր Պուլղարիոյ պետական երկաթուղեաց ընկերութիւնը ծանուցած էր արեւել. երկաթուղեաց ընկերութեան՝ թէ երէկ առաւօտ Սիրքէճի հասնող կառախումբին պիտի կցուի պուլկարական վակոն մը, ուր կը գտնուին քանի չափ անձինք, որք ներկայ պիտի գտնուին Տոքթ. Վուլքովիչի յուղարկաւորութեան։ Այս պատճառաւ է որ յուղարկաւորութիւնը փոխանակ կիրակի, երէկ տեղի ունեցաւ։

Երկաթուղիով մայրաքաղաքս ժամանած են՝ Պուլկարիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Կրեքօֆ եւ իր կինը, Նիքօլաեֆ զօրապետը, սպայակոյտի հրամատարներէն Մարքօֆ՝ Ֆերտինանտ իշխանին, Ստեփանօֆ, Տրանօֆ, Սարաֆօֆ, Պաթօֆ, Մաքրիլօֆ, Բորօֆ, Ռուէֆ հարիւրապետք, վճռաբեկ ատենի փոխ-նախագահ Բ. Բավլօֆ, Բաղարճըքի կառավարիչ Պ. Բոզովիչ, ելմտական քննիչ Պ. Եանաքօֆ, արտաքին գործոց նախարարութեան առաջին քարտուղար Պ. Վարթաեօֆ, Սոֆիանիէի դիւանին առաջին քարտուղար Պ. Զաքօֆ, արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեայներէն Պ. Տոքթօվիչ, Սոֆիանիէի դիւանին խորհրդոյն անդամներէն Պ. Պ. Սթեֆանօֆ եւ Հաճիբայեֆ։ Զօրս ոստիկան զինուորք եւ երկու սպասաւորք կ'ընկերանային այս անձանց։

Պուլկար պատուիրակութիւնն իջեւանեցաւ Օթէլ Քոնթինանթալ պանդոկն ի Բերա։ Պատուիրակութեան անդամք իրենց հագուստները փոխելէ յետոյ պուլկարական գործակալութեան պաշտօնատունը գնացին ուր կատարուեցաւ յուղարկաւորութիւնը։ Սենեակներէ մին մատուռի փոխուած էր եւ անդ կը գտնուէր դագաղը։ Եկեղեցական արարողութիւնք կատարուեցան ընդ նախագահութեամբ Պուլղարաց Գեր. Եկզարքին եւ տեւեցին երեք քառորդ ժամու չափ։ Ժամ 8½ին յուղարկաւորաց թափորը կազմուելով դագաղը դրուեցաւ քառաձի կառքի մը մէջ, որուն առջեւէն կ'ընթանային ոստիկանք, ոստիկան-զինուորք եւ Թաղապետութեան պաշտօնեայք ինչպէս նաեւ նուագածուաց խումբ մը։ Յուղարկաւորութիւնն այսպէս կազմուելով Եէնի-Զարշըի ճամբով իջաւ Թոփխանէի նաւամատոյն, ուր Ծովային նախարարութեան կողմէ յատկացեալ շոգենաւակի մը մէջ դրուելով դագաղը փոխադրուեցաւ ի Սիրքէճի։ Յուղարկաւորք եւս կառքերով գնացին ի Սիրքէճի, ուր նոյնպէս թափոր մը կազմուեցաւ, եւ դագաղը դրուեցաւ քառաձի կառքի մը մէջ, որուն առջեւէն կ'երթային դարձեալ ոստիկանք, ոստիկան-զինուորք, Թաղապետութեան պաշտօնեայք, պուլկար վարժարանին աշակերտք։ Հանգուցելոյն պատուանշանները դրուած էին թաւիշեայ երեք բարձիկներու վրայ, զորս կը կրէին Պուլկար պատգամաւորութենէն երեք անձեր։

Յուղարկաւորութեան ներկայ էին Բերայի կառավարիչ Հիւսէյին էֆէնտի, Թաղապետական Զ. շրջանակին նախագահ Մահիր պէյ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին թարգման Վէքիլ էֆէնտի, Արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Միքայէլ էֆէնտի, Զիչէնիի փաշա, Իլիաս փաշա, դեսպանք ոմանք, հիւպատոսք, Գեր. Եկզարքը, Սոֆիայէն եկող պուլկար պատգամաւորութիւնը, պուլկարական գործակալութեան պաշտօնեայք եւ այլ պաշտօնական անձինք։ Յուղարկաւորաց թափորը Սիրքէճիի կայարանն առաջնորդուեցաւ եւ դագաղը դրուեցաւ յատուկ կառախումբի մը կապուած վակոնին մէջ։ Կառախումբին մէջ, որ մեկնեցաւ իրիկուան ժամ 12ին, կը գտնուէին պուլկար պատգամաւորութիւնը, հանգուցելոյն այրին ու փեսան եւ այլք։ Հանգուցելոյն մարմինն իւր կտակին համաձայն պիտի թաղուի ի Ֆիլիպէ։

ՁՄԵՌՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ

Կարնոյ կուսակալութիւնն, ըստ տեղեկագրութեան Պայազիտի կառավարչին, փետրուար 15 թուականաւ հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ այս տարի Պայազիտ գաւառին մէջ առատ ձիւն տեղացած ըլլալով սաստիկ ձմեռ կ'ընէ, թէ երկու օրէ ի վեր սաստկաշունչ հովեր կը փչեն, ճամբաներն ամեն կողմէ գոցուած են, անասունք ուտելիք չեն գտներ եւ թէ գիւղերը ղրկուած ոստիկան-զինուորք իրենց գնացած տեղերը մնացած ըլլալով տեղեկութիւն առնուած չէ։ Տիատինի գայմագամն հեռագրած է թէ կարինեցի հայ մը ձեան փոթորիկի բռնուելով մեռեր է։ Կարնոյ կուսակալութիւնն հրահանգ տուեր է Պայազիտի կառավարչին ծանուցանել որոց որ անկ է որ փոթորկալից օրերու մէջ ուղեւորք ճամբայ չելնեն, ո եւ է վտանգ չպատահելու համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Հրապարակին վրայ հանդարտութիւն կը տիրէ։

Ուրբաթ օր հասաւ 9 վակոն եւ 31 հազար քիլէ արմտիք։

Ոսկւոյ գիներն՝ ոսկին 100 ղրուշէն.

Ռուսելիի կարծր ցորեն	օխան	44½էն	45 փր.
Սամսոնի	» » քիլէն	23	» 23½ղր.
Սամսոնի կակուղ	» »	24	» 24½ »
Ռուսելիի	» » »	23½	» 24 »
Զաւարլի	» » »	28½	» 29 »
Վարսակ	»	7	» 7½ »
Գարի	»	12	» 12½ »
Եգիպտացորեն	»	13	» 13 »
Կորեկ	օխան	38	» 39 փր.
Լուբիա	100 »	105	» 130 դր.

(Մ-ք-ե-)

ՕԴԵՐԵՒՈՒԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Բերայի Կայս. Դիտարանէն.

16 փետր. 1892, կէս օր ժամ 6.4

Նախընթաց օր Սպանիոյ մէջ ծանրաչափին վար իջնալը մինչեւ Միջերկրական ազդեր է եւ այդ ծովուն մէջ արեւելեան բաւական սաստիկ հով կը փչէ։ Ադրիական ծովու մէջ հարաւային արեւելեան անձրեւախառն չափաւոր հով կը փչէ եւ Արշիպեղագոսի մէջ՝ հիւսիսային։ Սեւ ծովու հիւսիսային մասին մէջ՝ հիւսիսային արեւելեան եւ հարաւային մասին մէջ՝ հիւսիսային անձրեւախառն սաստիկ հով կը փչէ։

Գլխաւոր քաղաքաց մէջ բարեխառնութիւնն է.

Կ. Պոլիս 5°, Տրապիզոն 4° (անձրեւ), Զմիւռնիա 5°, Սէլանիկ 8°, Պէրութ 12°, (անձրեւ), Պաղտատ 13°, Պասրա 19°, Հալէպ 5°, Քրետ 10°, Փարիզ 2°, Վիէննա 1° եւ Թրիեսթէ 6° (անձրեւ). Իսկ զերոյէն վար է հետեւեալ քաղաքաց մէջ. Սոֆիա 1°, Սալոնա 1°, Բեղրատ 8°, Մոսկուա 7°, Արքանկէլ 17° եւ Օտեսա 4°։

Պ. Եորկի Նովիտս, հանրածանօթ վաճառական ի Ղալաթիա, որ իրեն մեծ գումարներ պարտք ունեցող երկու տուներու վճարմանց դադրելուն պատճառաւ անցեալ տարի իր առեւտրական յանձնառութիւնները կատարելու անկարող գտնուած էր, իր պարտատէրներուն հետ վերջնական կարգադրութիւն մը կնքած է, զոր ռուսական ընդհ. հիւպատոսարանն իր 1892 փետրուար 11/23 որոշմամբը վաւերացուցած է։ Այս որոշումը պարզող պատճառաբանութեանց ու նկատողութեանց մէջ, հիւպատոսարանին դատական յանձնաժողովը անգամ մ'եւս կը հաստատէ Պ. Նովիտսի կատարեալ պատուաւորութիւնն, ուղղամտութիւնն, որ արդէն վերստին ճանչցուած է բոլոր պարտատէրներէն։ Կարգադրութիւնը բոլորովին կը տարբերի ո եւ է իրաւախոհութենէ։ Թէեւ պարտատէրք ուզած են իրենց առնելիքին 100էն 65ն իրեն թողուլ, որով 9000 ոսկւոյ գումար մը կը գոյանայ, Պ. Նովիտս չէ ընդունած։ Ուրեմն պարտատէրք ամբողջութեամբ պիտի ընդունին ոչ միայն իրենց առնելիքն այլ եւ բանած տոկոսները։ Այսու Պ. Նովիտս տուած է առեւտրական ուղղամտութեան մը եւ խղճամիտ պարկեշտութեան մը հազուագիւտ օրինակը։ Նոյն իսկ դժուարին կացութեան մը մէջ, փութացած է անաղարտ պահել պատուաւոր անցեալ մը։ Վասն որոյ Ռուսիոյ հիւպատոսարանը հաստատած է ոչ միայն սոյն կարգադրութիւնն, այլ եւ պատուոյ օրինաւոր վերահաստատումն Պ. Նովիտսի։

Այլ եւ այլ խնդրարկուք մենաշնորհ խնդրած էին նաւարան մը շինել Վոսփորէն մինչեւ Տարտանէլ յարմար դատուած տեղւոյ մը վրայ։ Վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազի առաջին օգնական Հագգը պէյ եւս միեւնոյն նպատակաւ մենաշնորհ խնդրած եւ իւր դրամական կարողութիւնը հաստատելու մասին հարկ եղած գործողութիւնները կատարած ըլլալով, յանձնառագրոյ տետրն ու պայմանագիրն այժմ կը քննուին Հանրօգուտ շինութեանց ժողովին կողմէ։

—Կիրակի գիշեր ի Սամաթիա Հաճի Վարդան անուն ձկնորս մը՝ Գրիգոր անուն նաւազի մը հետ կռուի բռնուելով այս վերջնոյն գլուխը ծանրապէս վիրաւորեց։ Հաճի Վարդան ձերբակալուելով Ոստիկանութեան Դուռը ղրկուեցաւ եւ վիրաւորեալն ալ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

—Կրէտէյցի Գութնըրզադէ Իսմայիլ Հագգը էֆէնտի ձեռնհաս իշխանութենէն մենաշնորհ խնդրած է Զմիւռնիոյ շրջակայ Գուլ Ասար անուն ծովածոցը նաւահանգիստի մը վերածելու եւ քարափ մը շինելու համար եւ Սէօքէէն մինչեւ անդ երկաթուղիոյ գիծ մը երկարել եթէ Այտընի երկաթուղւոյ ընկերութիւնն որոշեալ պայմանաժամուն մէջ իւր այդ իրաւասութիւնն ի գործ չը դնէ։ Այս խնդիր այժմ կը քննուի ձեռնհաս իշխանութեան կողմէ։

—Բժշկական ժողովոյ վերջիններէ Նոտին մէջ տեղի ունեցած միջադէպին առթիւ Տոքթ. Վիօլի իտալական հիւպատոսարանին առջեւ դատ բացած է Տոքթ. Կապուցցի դէմ, որ նախայարձակ եղած եւ նախատական խօսքեր ուղղած էր իրեն։ Վկայներն են՝ Զօհրապ փաշա եւ Տելլա Սուտա Ֆաիք փաշա, տոքթորք Ֆրիտման, Վուչինօ, Փաւլիտէս, Փարտօ եւ Պիսթիս։

—Նախընթաց գիշեր երկու չարագործք ի Գասըմ Փաշա տան մը դուռը կոտրելով բռնութեամբ ներս մտեր եւ դաշոյն ի ձեռին յարձակեր են նոյն տան մէջ միակ բնակող կնոջ մը ու աղջկանը վրայ, ասոնց ստակը կողոպտելու համար։ Այդ միջոցին անկէց անցող նաւային զինուորաց պահակ խումբն տան դուռը բաց տեսնելով և վերէն ձայներ լսելով ներս մտեր և կինն ու աղջիկը հանդարտեցնելէ յետոյ, չարագործներուն ազդարարեր են անձնատուր ըլլալ։ Չարագործք մերժելով զէնք քաշեր և դիմադրեր են։ Ասոր վրայ զինուորք եւս փոխադարձաբար զէնքի դիմելով չարագործներէ մին ողջ ու միւսը վիրաւորեալ ձերբակալեր են։ Առաջինը Բերայի ոստիկանատունը՝ ու վիրաւորեալն ալ հիւանդանոց ղրկուած է։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր՝
ՊՕՔԱՍ (BOCCACE)

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Թէփէ-Պաշըի Թաղապետական Թատրոնին մէջ այս գիշեր տեղի կունենայ Պ. Քօբէլլօյի պարահանդէսը։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 28,— Կայսերական ուքազ մը կ'արտօնէ Արքանկէլի նահանգին նաւահանգիստներէն հաճար ներմուծել ի Նորվէկիա մինչև 200,000 փութ միայն, այն ալ ձուկի փոխարէն, այսինքն ոչ առևտրական նպատակաւ։

— Ելմտական նախարարութեան երկաթուղեաց ճիւղին տնօրէն Պ. Վիթ հաղորդակցութեանց նախարար անուանեցաւ։

ՓՈՐԹՕ, 29.— Սաստիկ փոթորիկ կը տիրէ աստ. ձկնորսի բազում նաւեր ընկղմեցան. մօտ 200 խեղդուող կայ։

ՍՕՖԻԱ, 29.— «Պուլկարի» լրագիրը Տոքթ. Վուլքովիչի սպանման վրայ խօսելով կը ծանուցանէ թէ Փեթեր Սթանչէֆ, զոր Պելչէվի գործին առթիւ ձերբակալել կուզէր պուլկար կառավարութիւնը, այժմ Ռուսիա գտնուելով, ի Փեթերսպուրկ պատիւ ունեցած է տեսնուիլ Պ. դը Կիրսի հետ, ինչպէս գրուած է ռուս լրագրաց մէջ ևս։

—Փիլիպէէ կը գրուի թէ բուռն վայրոյթ կը տիրէ Արեւելեան-Ռումէլիի նահանգին մէջ Տքթ. Վուլքովիչի սպանման պատճառաւ, և նոյն կարգի ուրիշ զոհերու կեանքը գրաւող ոճրագործաց պատժումը կը պահանջուի։ Փիլիպէ քաղաքը խորին թախծութեան մէջ ընկղմած է։ Յուղարկաւորութիւնը ազգային սուգի հանդիսաւոր ցոյցի մը երևոյթը պիտի առնու. զանազան քաղաքներէ պատգամաւորութիւնք կը սպասուին։

ՓԱՐԻԶ, 29. փետր.— Սահմանադրական աջակողմեաններու գումարման մը մէջ, որ քանի չափ երեսփոխանէ կը բաղկանար, յայտարարութիւն մը քուէարկեցաւ որով կ'որոշուի յառաջ տանիլ հանրապետութեան մէջ պահպանողական կուսակցութեան մը հաստատումը, պայքար մղել ի նպաստ ազատական գաղափարներու, ընկերային և կրօնային հանդարտութեան և ժողովրդական բարենորոգմանց։

ՍԵԼԱՆԻԿ, 29,—Սելանիկի պանքային 1891 տարւոյ հաշուեկշիռը 16°/o զուտ հասոյթ մը ցոյց կուտայ։

ՍՕՖԻԱ, 29.—Յատուկ կառախումբ մը Փիլիպէ պիտի տանի իշխանը, նախարարներն և բարձրաստիճան պաշտօնատարներ՝ Տոքթ. Վուլքովիչի յուղարկաւորութեան համար։

ՅՈՒՌՆԻԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 21.— Ելմտական նախարար Պ. Ֆոսթէր Եւրոպա ուղեւորեցաւ, արծաթի խնդրոյն վրայ Անգլիոյ ելմտական նախարար Պ. Կօշընի և ֆրանսացի սեղանաւորաց հետ խորհրդակցելու համար։

ՓԱՐԻԶ, 29.—Պ. Պ. Ֆրէսինէի, Ռիպոյի և Ռուվիէի նախարարութեան մէջ մնալը լաւագոյն տպաւորութիւն յառաջ բերաւ և սակարանին մէջ գիները մեծապէս բարձրացան։

—Լրագիրք գոհութեամբ կողջունեն նոր նախարարութեան կազմութիւնը. ոմանք ցաւ կը յայտնեն նոր նախարարութենէն Պ. Քոնսթանի դուրս ձգուելու մասին, մանաւանդ զի ընդհանուր ընտրութիւնք մօտալուտ են։ Այլք Լուպէի նախարարութիւնը կը նկատեն պարզ նախարարութիւն մը փոխանցութեան։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 18 փետրվար

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐՆԵՐ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 3/4
3 » Բարիզի »		22 97 1/2

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Մէտց. Դը Սէրի]		20 38
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	20 37
Կէս օրին		20 36
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		77 47
» » ժամ 3ին		77 12

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷՔՆԵՐ

փոխառութիւն	Ա. Սէրի	45 87
»	Բ. »	27 06
»	Գ. »	20 37

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Սօս. Ժէնէրալ	Էնկլ. Լիր.	4 10
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 15
Պանք տը Փօնս	» »	4 15
Սօս. Հանք. է վալէօր	» »	4 15
Ռէժի	» »	15 30
Թրամուէյ	» »	615
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	73 37 1/2
Բաժնեթուղթ Լավրիօմի	Փ. Կ.	1:0

Երէկ սխալմամբ ծանուցուած էր թէ Ղալաթիոյ Պորսան գոց է։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 29 փետրվ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 °/o	96 40
» » 4 1/2 °/o	— —
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	19 30
» երկաթուղի	73 75
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	357 75
Պանք Օթօման	543 75
Սօսիէթէ ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիոնէ	787 50
Իտալական Ռանթ 5 °/o	89 20
Բրիօրիթէ թիւրք (1890)	420
Եգիպտական միացեալ	481 25
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	437 50
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսօլիտէ	356 25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 23

ԼՈՆՏՈՆ, 29

Անգլ. քոնսօլիտէ Դ. Կ.	95 62
Օսմ. » Սէրի Դ.	19 12
» » » Ա.	45 87
» » » Բ.	27 06
» » » Գ.	19 12
փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթօման	11 62
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	95 25
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	89 06
Ռումանիա (փոխառ. Ռոչիլտ)	102 25
Ռուսական 1890	93 43
Ալյոզնի երկաթուղի	21 1/4
Դունայի երկաթուղի	14 1/2
փոխանակութիւն փարիզի վրայ	25 380

ՎԻԷՆՆԱ, 29

Օսմանեան երկաթուղի	37 75
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	164 25
փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118 60
» փարիզի »	46 92

ՊԵՐԼԻՆ 29

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 235
» փարիզի »	81 65
Ռուսլ թղթադրամ	201 50
Օսմանեան երկաթուղի	75 75
Օսմ քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 60
Օսմ. Ռէժի	180

ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԴԱՏ Ի ԹԻՖԼԻԶ

Յունվարի 30-ին Թիֆլիզի Նահանգական դատարանում քննուեցաւ «Նոր-Դար» լրագրի խմբագիր Պ. Ս. Սպանդարեանցի բողոքը «Մշակ» լրագրի աշխատակից Պ. Խ. Մալումեանցի դէմ։

Ցայտնի է գուցէ որ 1889 թուին Թիֆլիզի Հայոց հրատարակչական ընկերութեան տարեկան ընդհանուր ժողովում կատարուած ընտրութիւնների առթիւ Պ. Մալումեանցը «Մշակ»ի երկու համարում մի յօդուած էր գրել «Վարագուրի ետև» վերնագրով, ուր խօսելով Թիֆլիզի երեք լրագրական կուսակցութիւնների մասին, վիրաւորիչ խօսքերով յարձակուել էր նոցանից մէկի պարագլխի վրայ, որի անունը յօդուածում յիշուած չէր։ Պ. Սպանդարեանցը, աչքի առաջ ունենալով թէ՛ քանի որ այդ երեք կուսակցութիւններից երկուսի անունը տուած է՝ հետևապէս երրորդով իմացւում է ինքը՝ բողոք էր բարձել օրինական ճանապարհով։

Կանչուած էին հինգ վկայ։

Գործը սկսուեցաւ քննուել երեկոյեան 3 ½ ժամին և վկաներից չորսը ենթարկուելով երդման (մէկը ըստ կոչման չպէտք է երդուէր) տուեցին իրենց ցուցմունքները, որով նոքա վկայում էին, թէ այդ երրորդով Պ. Մալումեանցը ի նկատի է ունեցել Պ. Սպանդարեանցին։

Այնուհետև Պ. Նախագահը դառնալով Պ. Խ. Մալումեանցին հարցրեց, թէ նա չէ՞ գրել արդեօք իւր յօդուածները Պ. Սպանդարեանցի դէմ և թէ այն բոլոր վիրաւորական խօսքերը, որոնք յիշած են յօդուածում, վերաբերու՞մ են Պ. Սպանդարեանցին թէ ոչ։

Պ. Մալումեանցը յայտնեց որ ինքը երբէք Պ. Սպանդարեանցի դէմ չէ գրել իւր յօդուածը և այդ գրելիս ամենևին աչքի առաջ չէ ունեցել նրան, ուրեմն ի զուր է նա վիրաւորուած համարում իրան։

Այնուհետև Պ. Մալումեանցի մասնաւոր փաստաբան Պ. Խաչատուրովը մի երկար ճառ արտասանեց, յայտնելով որ ի զուր է Պ. Սպանդարեանցը համարում թէ Թիֆլիզում միմիայն երեք կուսակցութիւն գոյութիւն ունին և վկաներից մէկին հարց առաջարկեց թէ չկա՞յ արդեօք Թիֆլիզում և մի չորրորդ՝ «Խաչատուրովի» կուսակցութիւն. և իւր ճառը վերջացրեց նրանով, թէ քանի որ Պ. Մալումեանցը Պ. Սպանդարեանցի դէմ ոչինչ չէ գրել, ուրեմն և պէտք է նրան ազատ համարել այդ մեղադրանքից։

Դատարանը հետևեալ օրը 12 ժամին յայտնեց իւր վճիռը, որով Պ. Մալումեանցը ազատ է համարուած պատասխանատուութիւնից։ (Արձագանք)

* * *

«Արձագանք»ի այս հրատարակութեան առթիւ, Պ. Խ. Մալումեան նամակ մը հրատարակած է «Մշակ»ի մէջ, յորում հետեւեալ կերպիւ կ'ուղղէ իրեն վերագրեալ խօսքերը.

Արձագանքը ասում է. «Պ. Մալումեանց յայտնեց, որ ինքը երբէք Պ. Սպանդարեանի դէմ չէ գրել իր յօդուածը և այդ գրելիս ամենևին աչքի առաջ չէ ունեցել նրան։»

Այդ տեսակ խօսք իմ բերանից դուրս չէ եկել։

Իրողութիւնը հետևեալն է։ Նախագահի հարցին՝ թէ արդեօք մեղաւոր եմ ինձ համարում զրպարտութեան մէջ իմ յօդուածներում, որոնց դէմ գանգատուել է Սպանդարեան, ես պատասխանեցի. «Ես ինձ մեղաւոր չեմ համարում։»

Դրանից յետոյ գործի ամբողջ քննութեան ժամանակ ես այլ եւս ոչ մի խօսք չեմ արտասանել։ Եւ միայն գործի վերջում, կրկին Պ. Նախագահի հարցին՝ թէ ի՞նչ ունեմ աւելացնելու իմ պաշտպանի ասածին, ես պատասխանեցի. «ոչինչ չունեմ։»

Ահա իմ բոլոր ասածը։

Գաւառական լուրեր

ԿԱՐԻՆ, 8 փետր.

Այս շաբթու հասաւ վերջապէս Քաղաքիս Առաջնորդական ընտրելեաց ցանկն, ուր կ'սպասէին անձկանօք ազգային բոլոր պաշտօնական մարմինք եւ համայն ժողովուրդն։ Այդ ցանկ կը պարունակէ վիճակիս Պատր. փոխանորդ Գեր. Ղեւոնդ Սրբազանի, Պալճեան Արժ. Բարթուղիմէոս վարդապետի և Փափազեան Արժ. Ցակոբ վարդապետի անունները։

Այս վերջին երկու վարդապետներն ի մօտոյ ծանօթ չեն մեզ. իսկ Ղեւոնդ Սրբազան իւր մէկուկէս տարուան պաշտօնավարութեամբը լաւ ծանօթացած է ամենուս, և այն համակրանքն ու յարգանքն, զոր ժողովուրդն համօրէն կը տածէր ի սկզբան անդ դէպի Ն. Գերապատուութիւն տակաւին ջերմ են և թարմ իր սրտի խորերը, և վիճակիս Ազգ. Ժողովք որք այդ ժողովրդեան ներկայացուցիչներն են, կատարեալ թարգման կը հանդիսանան անոր այդ զգացմանց և կը բաղձան օր յառաջ տեսնել զՆորին Գերապատուութիւն Կարնոյ Առաջնորդական աթոռոյն վրայ։

Կարնոյ ժողովուրդն և ազգ. մարմինք շատ մեծ իրաւունք ունին բաղձալ Ղեւոնդ Սրբազանի նման արժանաւոր մի եկեղեցական իրենց Առաջնորդ ունենալու. որովհետեւ իրենց աչքերովը տեսան թէ Ն. Սրբազնութիւն քանի՜ ընտիր ձիրքերով օժտեալ է՝ միացնելով անոնց հետ աշխոյժ, եռանդ, գործունէութիւն, լեզուագիտութիւն և ճարտասանութիւն, որոնք առաջնորդէ մը պահանջուած էական պայմաններն են, և որ գլխաւորն ու մեծագոյնն է՝ Ն. Սրբազնութիւն քաջածանօթ է տեղական հանգամանաց և Կարնոյ ազգայնոց ամեն դասակարգին ալ սիրելի ըլլալովը հանդերձ, համակրելի է նաեւ տեղական կառավարութեան ամեն պաշտօնէից՝ Վսեմ. կուսակալէն սկսած։

Կիմանամք սակայն թէ Ղեւոնդ Սրբազան հրաժարական մատուցած է ընտրելութենէ թէ՛ առ Ազգ. Պատրիարքարան և թէ՛ առ Խառն ժողովն տեղւոյս։ Կը հաւատամք թէ Ն. Սրբազնութեան հրաժարականն անկեղծ լինի՝ դառնացած թերեւս անցեալ տարի կեդրոնին մէջ իր դէմ յարուցուած պայքարէն. սակայն չեմք սպասեր իւր անձնուիրութենէն որ երբ Գաւառ. ընդհանուր ժողովն իւր միաձայն քուէիւք կոչէ զնա իր վիճակին Առաջնորդական պաշտաման, հակառակի զինքը կոչող այդ ձայնին։ Նոյնպէս չեմք հաւատար որ Ազգ. Պատրիարքարանն ընդունի Ղեւոնդ Սրբազանի հրաժարականն եւ վիճակիս գործերը դարձեալ մատնուին դժուարութեանց։

ԳԷՈՐԳ ՓՐԻԴՈՆԵԱՆ

Այսօր թաղում են հանգուցեալ Գէորգ փրիդոնեանին։

Ո՞վ է հանգուցեալը։ Բնիկ Թիֆլիսեցի, քաղաքիս հին տոհմից, իսկական հայի տիպ Գէորգ Փրիդոնեանը ծնուել է սրանից 74 տարի առաջ, սկզբնական ուսումն առել է հին վարժապետների մօտ, և այնուհետև Ռուսիա գնալով մտել է վաճառականութեան մէջ և մինչև իւր վերջն անցրել է իւր կեանքը վաճառականութեամբ և կապալառութեամբ։ Հանգուցեալը 12 տարեկանից մինչև 74 տարին միշտ աշխատութեան մէջն է եղել. վաթսունական թուականներին նա աչքի էր ընկնում հասարակական գործունէութեան մէջ՝ ինչպէս անդամ զանազան վաճառականական դասաբանի, քաղաքային վարչութեան և այլն։

1862-ից մինչև 1865 նա եղել է Թիֆլիսի քաղաքագլուխ՝ ընտրուած միաձայն քաղաքի բնակիչներից և իւր այդ կարճամեայ պաշտօնավարութեամբ քաղաքի օգտին շատ գործեր է կատարել իւր հեռատեսութեան եւ ուշիմութեան շնորհիւ։ Նա էր, որ առաջին անգամ ուշք դարձրեց ում հարկն էր, թէ Թիֆլիսը ծախսելով ամեն տարի նշանաւոր գումար թատրոնի վրայ, պահում էր իտալական օպերային ներկայացումներ, ժողովրդին անհասկանալի, այն ինչ օգտաւէտ է համարում որ տեղական լեզուներով լինին ներկայացումները։ Նա էր որ սկզբնական գաղափար տուաւ Թիֆլիսի արհեստաւորաց ուսումնարանի, նա էր որ համեմատաբար չնչին գնով քաղաքի համար ձեռք բերեց այն երեւելի տունը և տեղը, որ այժմ նորոգուած քաղաքային տուն է կոչւում։

Հանգուցեալ Մատթէոս կաթողիկոսին նա ինչպէս քաղաքագլուխ ողջունեց իւր ընտրութիւնը եւ բարեյաջող Թիֆլիս ժամանելը. և Թիֆլիսի հիւրընկալութեան տանուտէրի դեր խաղացող առ վեհն հանգուցեալ։

Այնուհետեւ կրկին Թիֆլիսի քաղաքագլուխ ընտրուելուց հրաժարուելով միշտ հասարակութեան և տեղական գործերին մասնակցելով և ի սրտէ համակրելով կամաց կամաց հեռանում է հասարակական ասպարէզից և իրեն նուիրում իւր մասնաւոր գործերին և իւր ձեռնարկութեան մէջ իւր աջողութիւնն է գտնում իւր հեռատեսութեամբ և աչալրջութեամբ. Հարուստ փողով և աւելի հարուստ սրտով, հանգուցեալը առանձնապէս իրեն նուիրում է իւր զաւակների դաստիարակութեան գործին՝ նրանց բարի մարդ և լաւ հայ պատրաստելու վրայ և իւր կարողութեան հետ նրանց իբրև աւանդ թողնում է բարի և իսկական հայ անունը։ Հանգուցեալը սիրում էր Թիֆլիսը, սիրում էր անկեղծ իւր ազգակիցներին և իւր ազգն։ Վերջին ժամանակները միշտ ցաւօք էր տեսնում որ հայն եւ վրացին միմեանցից բաժանւում, կուսակցութիւն էին կազմում. Նա ասում էր—իմ ժամանակ այդպէս չէինք, երկուս էլ «երջանիկ էինք»,—նա ցաւում էր և լսելի անգամ վիշտ էր նրա համար, որ մեր Թիֆլիսում մինչեւ անգամ հայերը մի քանի կուսակցութիւնների էին բաժանուած եւ մէկ միւսին ոտնակոխ անել են աշխատում և ցաւում էր միշտ, որ նորեկ հայերը Թիֆլիսցիների մէջ երկպառակութեանց որոմն են սերմանում և հայոց հին նահապետական պարզ և մաքուր ընտանեկան յարաբերութիւններն ու սովորութիւնները կամաց կամաց ոտնատակ են լինում. «առաջ, ասում էր նա, թէ և շատերը լաւ հայերէն չ'գիտէին, բայց նրանք աւելի սրտով լաւ հայեր էին, սիրում էին իրենց ազգն ու եկեղեցին աւելի առաջ էին դասում առաջ ու մտածում և հասարակական գործերում աւելի ժիր ու անշահասէր էին գործերում և ոչ թէ աղմուկ բարձրացնում»։—Նա հասկանալով որ այս ամենը թերի գիտութիւնից է, թերի լուսաւորութիւնից է, ամեն տեսակ աշխատում էր օգնելու կրթական գործին ու մինչև անգամ իւր վերջին կամքն ու ուշքն ուսման և կրթութեան վրայ դարձրած և այդ ցանկութիւններն էլ աւանդել է նա իւր ժառանգներին։—Այս վերջին տարիները հանգուցեալը սիրով պարապած էր գիւղական տնտեսութեամբ, իւր թանկագին ժամանակի մէկ մասը նրան էր նուիրած. բայց աւաղ, ժամանակն դեռ եւս չ'հասած վախճան եղաւ նրա կեանքի եւ անկատար մնացին նրա սրտի շատ ցանկութիւնները. նրա վերջին ամենամեծ պատուէրը իւր որդկանց միաբանութիւն էր և հաւատարմութիւն դէպի իրանց եկեղեցին. Նա հանգեաւ իբրեւ բարի քրիստոնեայ, ինչպէս լաւ հայ եւ խնամող հայր իւր զաւակաց. մի ճշմարիտ հայ օջախի գլուխ մեռաւ, Թիֆլիսը կորցրեց իւր գործիչներից մէկին, քաղաքը իւր պատուաւոր քաղաքացուն։ Մեռաւ ծերունի պատուաւոր հայրը, թող նրա զաւակները նրա անունը անմահացնեն հետեւելով նրա օրինակին՝ իբրև լաւ հայ եւ ընտիր քաղաքացի։ (Նոր-Դար)

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Ս. Երուսաղէմ Պէյրութի կամ Բերիթոսի կուսակալութեան տակ կառավարչութիւն է. կը գտնուի աշխարհագրապէս, ըստ փարիզեան միջօրէի, երկայնութեան ու լայնութեան 33 աստիճանաց վրայ, Յոպպէէն 12 ժամ հեռու։ Պաղեստինի նահանգին մէջ։

Քաղաքին տեսքը կարի անհրապոյր է, կառուցեալ ժայռոտ և մերկ լեռնադաշտի մը վրայ, ունի իբր 30000 բնակիչ, 7000ն իսլամ, 8000ը քրիստոնեայ ու 15000ը հրեայ։ 1891 ամի յունիս ամսոյ տօնածնին աւուրը միայն մեք հասանք ի Ս. Երուսաղէմ յուխտ և յերկրպագութիւն սրբազան տեղեաց. կառապանն ի կանգ առաւ քաղաքին մաքսատան առջև ուստի դուրս ելնելով կառքէն հետիոտն հաշակաւոր Սալիմ պարսպապատ քաղաքը մտանք Յոպպէի կամ Պաղէլխալի դռնէն՝ և Դաւթի քարաշէն բերդին առջևէն անցնելով, առաջնորդութեամբ Ս. Յակոբայ վանուց սենեկապետին, հասանք մեր Ս. Յակոբ վանքը սրտի հրճուանօք և անբացատրելի կրօնասիրական ուրախութեամբ։ Պահ մը հանգստանալէ յետոյ, մեր իջևանը գնացինք տարպատանելով Ս. Հարց քով և վճարեցինք գլխագրի և ընդհանուր վանօրէից պայծառութեան յատկացեալ սովորական տարպասի տուրքն, ըստ մեր կարողութեան։ Ապա սկսանք յայց ելանել ի Սրբազան տեղիս, նախ ի գլխադիր Ս. Յակոբ, ապա ի Ս. Յարութիւն, և ապա ի Ս. Հրեշտակապետ, ի Ս. Փրկիչ, ի Ս. Բեթղեհէմ, ի Ս. Աստուածածին, ի Ս. Համբարձում, և ամենայն Ս. տեղիս Հայոց, Յունաց, Լատինաց, Ասորւոց, Ղպտւոց, Հաբէշաց, Ռուսաց ինչպէս նաև Սողոմոնի տաճարը կամ Օմէրի չքնաղակերտ մզկիթը, որ կառուցուած է 637 թուին։

Ս. Երուսաղէմայ սոյն նուիրական Տեղեաց վրայ ճառել մեր տկար գրչին գործ չէ։ Իբր հնութիւն՝ կը պահէ իւր տիպարը, իբր սրբավայր՝ կը պահէ իւր վեհութիւնը և իբր Աստուածավայր՝ կը հեռացնէ մեծահաւատին սիրտը աշխարհէս և կը տանի կը կապէ երկնային երջանկութեան հետ։ Ոչ մի ուխտաւոր կ'ուզէ դիւրաւ բաժնուիլ Բուի Ս. Գերեզմանէն, մարդկութեան այն փրկավայրէն որուն վրայ յարմար չքնաղ շէնքն ալ շինուած է 1868 ին Օսմանեան Պետութենէն, իբր 2,000,000 ֆրանքով, մասնակցութեամբ Ռուսաց և Գաղղիացւոց պետութեանց։

Երուսաղէմայ մէջ ոչ մի ազգ ունի Հայոց չափ հին Սրբավայրեր. ուրեմն կ'արժէ որ արժանանայ հանուր ազգայնոց առատ սիրոյ և ողորմութեանց։ Երուսաղէմ Հայր Աբրահամու ժամանակէն առաջ իսկ ծանօթ էր, եղած է երբեմն ալ Սողոմոնի և Դաւթի մայրաքաղաք, թէպէտ քանիցս ալ կործանած է, բայց դարձեալ կը պահէ իւր շէնութիւնը։ Ունի բազում հնութիւններ և արձանագրեր։ Ես միայն օրինակեցի Սիոնի վրայ շինեալ Ս. Ցակոբայ վանուց սեղանի արձանագրութիւնը, որ է «Ա-ծով ի թուին ՌՃԿԹ «ամին կազմեալ. եղև մարմարեայ Ս. «Բեմս ի յիշատակ Անկղի Երևանեան Սարգ«սի Մահտեսի Մեղքեսարոսէն ու ծնո«ղաց և ամենայն զարմից նորա, ի Պատ«րիարքութեան Գրիգորի և Յովհաննէս «վարդապետաց, յիշեցէք և Աստ. ողորմի «ասացէք»։

Ս. Ցակոբայ վանուց մէջ են ուխտաւոր Հայոց օթևանները, միաբանից խուցերը, տպարանը, ճաշարանը, թանգարանը, հնարանը, ժառանգաւորաց վարժարանը և Երուսաղէմայ Հայոց Պատրիարքարանը, որոյ գահին վրայ բազմած է բազմարդիւն Պատրիարքն Վեհապետեան Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Արք-Եպիսկոպոսը։ Ս. Յարութեան շէնքի մէջ են Քրիստոսի պատանատեղին, չորրորդ բանալը, Ս. Լոնգինոսի սեղանը, նորա հանդերձից բաժանման սեղանը. Ս. Լուսաւորչի եկեղեցին, Գիւտ Խաչը, ձաղանաց սիւնը, տարածման Սեղանը, Ս. Գողգոթայ, Ս. Աստուածածնայ ուժաթափման տեղը, Իւղաբերից սեղանը, Փրկչին Ս. գերեզմանը, մեր վերնատունը, Ուխտ եկեղեցին։ Ս. Յարութեան բակին ալ է Ս. Յովհաննէս Մատուռն։

Իսկ Ս. Հրեշտակապետ և Ս. Փրկիչ վանօրէից մօտերն կամ կից են հայոց կանանց Մայրապետանոցը, Պատրիարքաց և Միաբանից գերեզմանները և քաղաքին երկսեռ անխնամ վարժարանները։

Այսչափով բաւ համարելով Ս. Տեղեաց վրայ խօսիլ, կուզամ քիչ մ'ալ նորա ներքին վիճակին վրայ խօսիլ և վերջացնել գիրս։ Ս. Երուսաղէմ ունի 200ի չափ միաբան, որոնք Ազգին եւ Եկեղեցւոյն ճշմարիտ աշխատաւորներն են, զի Ս. Տեղեաց մէջ շրջանաւ օրն ի բուն կը ծառայեն ժամասացութեամբ, մատակարարութեամբ և հսկողութեամբ։

Ս. Երուսաղէմայ Միաբանից մէջ յիշուելու արժանիներն են Սրբազան Պատրիարքէն զատ Ծերունազարդ Գեր. Երեմիա արքեպիսկոպոս Սահակեանցը՝ իւր սուրբ վարուք, Գեր. Սահակ եպիսկոպոսը՝ իւր գրական և այլ օգտակար ծառայութեամբ, Գեր. Աստուածատուր եպիսկոպոսը իւր հմտալից աշխատասիրութեամբք, Գեր. Մամբրէ եպիսկոպոս իւր վարած Տեսչական յաջող պաշտօնովը, Արժ. Ղեւոնդ Ծ. Վ. Մաքսուտեանը իւր եկեղեցական Տեսչական պաշտօնի մէջ բանած բարձր և օգտակար դիրքով և Արժ. Վահրամ Վ. Ղազարոսեանցը իւր աւագ թարգմանի պաշտօնավարութեամբ։

Ժառանգաւորաց վարժարանի ուսումնական վիճակը թէպէտ և այնչափ փայլուն չէ, բայց նիւթական պիտոյքէն անձուկ լինելուն կրնայ արդարանալ։ Վարժարանիս ուսուցչաց մէջ յիշուելու արժանի է Աստուածատրեան Թորոս Ջուղայեցին։ Կը յուսամք որ սորա շնորհիւ կրօնապէս հմուտ անձնաւորութիւններ յառաջ պիտի գան Ս. Աթոռէն։

Ամեն. Ս. Պատրիարքը թէպէտ և նորանոր շէնքեր կառուցանելով և կարգադրութիւններ ընելով իւր յիշատակը ձգած է, բայց արժան կը համարինք իբր ազգային մի անհատ իւր բարձր ուշադրութեան յանձնել միաբանից հիւանդանոցի մը չգոյութեան, ընթերցարանի մը հաստատման և ընդ. դասախօսութեամբ Թորոս Ջուղայեցւոյ՝ տեղւոյն եկեղեցականաց լսարանի մը հաստատման կարեւոր պէտքերն։

Ի Ս. Երուսաղէմ ութն օր մնալէ. ուխտերնիս կատարելէ վերջ վերադարձանք ի Յոպպէ կիրակէ գիշեր, ուր տեսանք Պաղեստինի մի հարսանեկան հանդէսն կանանց արաբական ըռըռներով, բարապանաց գաւազանահարութիւններով և կէս եւրոպական ճաշակով։ Հուսկ ապա մեկնեցանք Յոպպէէն ի Կ. Պոլիս։ Այս ուղեւորութեան վրայ պիտի խօսիմք յառաջիկային։

Մահտեսի ՀԱՅԿ ԱՐԱՄ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՌՕԳԱՄՊՕԼ

ՀԱՏՈՐ Ա.
ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ
ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ Ի ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ
ՏԻՄՕՆ ՊԵՏՐՈՍ ԱՐԻԱՂԱՅԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՀՐԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Սոյն ամենահետաքրքրաշարժ վէպը որ շատ մը եւրոպեան լեզուներու թարգմանուելէ և ամենուրեք ամենաջերմ ընդունելութիւն գտնելէ զկնի, վերջին անգամ ևս Տաճկերէնի թարգմանուած՝ ու ընթերցասէր յոյն ժողովրդեան մէջ ալ ամենամեծ ընդունելութիւն գտած է, այս անգամ ամենապարզ եւ մեր ժողովրդեան ամեն դասակարգի հասկանալի աշխարհիկ լեզուաւ մը թարգմանուած ըլլալով ի ֆրանսերէնէ, սկսուած է արդէն թերթ առ թերթ հրատարակուիլ շաբաթն երկու անգամ, չորեքշաբթի եւ շաբաթ օրերը, եւ հրատարակուած է մինչեւ 9երորդ թերթը։

Բաժանորդագրութիւնն է ամսական 5 ղրշ. այսինքն 8 թերթի համար։ Հատը կը ծախուի 30 փարայի։

Կը գտնուին Բերայի ու Պանկալթիի գլխաւոր ծխավաճառաց և լրավաճառաց քով, եւ ամեն կեդրոն գիւղերու մէջ, Գատըգիւղ, Կէտիկ-Փաշա, Գումգաբու, Մաքրիգիւղ և ի Սամաթիա, Թրամուէյ ճամբուն «բարմագըզըր» սրճարանը։

Ցանկալիէս կը խնդրուի արգոյ բաժանորդներէն որ բաժանորդագինն վճարած ատեննին պահանջեն «նոր վճարման» (մարքա) մը զոր հաստատած եմք յատկապէս, առ ի դիւրութիւն և կանոնաւորութիւն գանձման եղանակին։

ԾԱՆՕԹ.— Միայն եւ միայն մեր արգոյ ազգայնոց ընթերցասէր ոգւոյն ու քաջալերութեանը ապաւինած՝ համարձակած եմ ձեռնարկել այս հրատարակութեան զոր մինչեւ վերջը, անընդհատ ու անխափան շարունակելու ապահովութիւնը և երաշխաւորութիւնը կ'ընծայեմ կանխաւ ինքզինքնիս գոհ մնացած համարելով այն ընդունելութենէն զոր գտած է արդէն մինչեւ 9երորդ թերթը։

ՄԻՀՐԴԱՏ ՄԻՀՐԴԱՏԵԱՆ

ՆԻՔՕԼԱ ԱՆՏՐԻՕՄԷՆՕ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ
[illegible] 99

Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօ այս անգամ Եւրոպայէ բերել տուած է լուսանկարչութեան յատուկ բազմաթիւ նորահնար գործիներ թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր լուսանկարներու պատրաստութեան համար։ Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօ ինքն անձամբ կը հանէ իրեն դիմող բազմաթիւ յաճախորդաց լուսանկարները։ Իբրեւ ապացոյց իւր կատարեալ յաջողութեան և յաճախորդացը հարկ եղած ապահովութիւնը տալու համար կը ծանուցանէ որ եթէ լուսանկար մը առաջին անգամ չյաջողելով տիրոջը կողմէ մերժուի, պատրաստ է երկրորդ անգամ հանել զայն։ Ո՛վ որ կը փափաքի թէ՛ աժան գնով, թէ՛ շուտ և թէ՛ բնականին նման լուսանկար մը ունենալ կրնայ աւելէն օգուտ քաղելով դիմել Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօի լուսանկարչատունն, ուր ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնայ։

Ինչպէս որ յստակ և պայծառ օրերու մէջ, նոյնպէս ամպոտ և մառախլապատ օրերու մէջ եւս լուսանկարք ամենայն յաջողութեամբ պիտի հանուին նոր գիւտերու շնորհիւ։

Զգուշացէ՛ք կարգ մը անձերէ, որք ինքզինքնին իբրեւ լուսանկարիչ կը ներկայացնեն։ 15—90

Սիկառի թուղթերուն ամենէն ընտիրն ու ամենէն աժանագինն է
ԼԸ ՍԱԻՏ
միակ կեդրոնատեղի ի Կ. Պոլիս։
ի Գրան Մարշէ 354, Բերա, մեծ փողոց։

[illegible]
ԻԼԱՆ

Ինշաաթը ասկէրիյէ լազըմէսի իչիւն միւպայեա օլունաճագ 10,000 ճէտվէլ գըլէ մուխթէլիֆ նումէրօսա գուրշուն պօրու մինագասասընըն շուպաթըն 23ճի բազար կիւնի գարարը գաթիսի ֆէրմասը °/o5 թէմինաթընըն գապուլը մուգարրէր օլտուղընտան թալիպ օլանլարըն ինշաաթը ասկէրիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի.
Նօ. 17 1—3

Եուն վէ բամպուգըլը էնլի տիպէթ արշունը ճէտվէլ 1000 ֆիլ.—12½ ղրուշ. բամպուգըլը էնլի սիեահ տիպէթ արշունը ճէտվէլ 1000 ֆիլ.—6½ ղրշ. Նիզամիյէ էյլիսէ անպարը իչիւն միւպայեա օլունաճագ իքի գալէմ տիպէթ ֆիյաթը մուրագգամէսի իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ շուպաթը Ռումինին 20ճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն մինագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ 22ճի կիւնի °/o5 թէմինաթը թալիպ օլանլարըն մագամը վալայի Սէրասկէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի.
Նօ. 18 1—3

Շամը Շէրիֆտէ պուլունան ասաքիրը Շահանէնին 308 սէնէսի մարտընտան իթիպարէն պիր սէնէլիք իտարէսի իչիւն մուգթազի թուզ մահալլինտէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ չէհրը մէզքիւրըն պիրինճի կիւնի ինհալէսի իճրա օլունաճաղընտան պուրաճա իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը վալայի Սէրասկէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի. Նօ. 12

Նիզամիյէ էրզագ անպարը իչիւն միւպայեա օլունաճագ օլան 3500 գըյէ պիրինճի փուրնիւր բաշարմաշէտին պէհէր ճէտվէլ գըյէսի 7 ղրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իհալէ շուպաթը Ռումինին 17ճի բազար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկին վէ իրթէսի կիւնի °/o5 թէմինաթ գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը վալայի Սէրասկէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի. Նօ. 13

Եալընըզ չուխասը Նիզամիյէ էյլիսէ անպարընտան վիրիլուպ գուսուր էճզասը միւթէահհիտ թարաֆընտան սարֆ օլունմագ իւզրէ տաիրէյի ասկէրիյէ տաամալարընա մախսուս 101 թագըմ գատար սէթրի բանթօլօնտան իպարէթ էլպիսէնին պէհէր թագըմընըն մա էճզա պէհա իճրէթը գաթիյէ վէ իմալիյէսի 32 ղրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ շուպաթը Ռումինին 17ճի կիւնինէ գատար մինագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իհալընա վէ իրթէսի կիւնի °/o թէմինաթը թալիպ օլանլարըն մագամը վալայի Սէրասկէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի.
Նօ. 14

Շրօտ ա ֆըրգասընտա պուլունան ճիւնուտը ճէնապը միւլուքեանէնին պիր սէնէլիք իտարէսի իչիւն մուգթազի պաշզա միւպայեա օլունաճագ էրզագ վէ մահրուգաթը սաիրէնին իչչու շուպաթըն 25ճի կիւնի գարարը վէ մարթըն պիրինճի կիւնի տախի ինհալէսի իճրա գըլընաճաղընտան իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը վալայի Սէրասկէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի. Նօ. 15 2—3

Նիզամիէ սարաճխանէ անպարը իչուն միւպայեա օլունաճագ 40 ատէտ 200 փարագալը մէշին գապլը նօթա տէֆթէրլէրինին պէհէր ատէտի 35 ղրուշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ շուպաթը Ռումինին 17ինճի կիւնինէ գատար մինագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէմինաթը թալիպ օլանլարըն մագամը վալայի Սէրասկէրի լէվազըմաթը ումումիէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 11 3—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — **ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ**

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,439 944
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 2,488,197

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3 975,500
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 1,048,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի վնասուց համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ᵗᵉ սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

MIGRAINES, MAUX DE TETE
GUARANA

Բարիստէ մուգիմ էճզաճը Կրիմօլ վէ Գոմբամնասընըն Թէրթիպ էթմիշ օլտուղու Կուարանա նամ իլաճը Թօզունան պիր բաքէթ, պիր աղ շէքէրլի սու իչինտէ էրիտիլիպ իչիլտիքտէ, Միկրէն տէնիլէն պաշ աղրըսընը, վէ սինիր աղրըսընը, վէ սայիր էնչէտիա պաշ աղրըլարընը տէֆ իտէր։ Սանճը, իսհալ, վէ ամէլէ տախի բէք ֆայիտէլի տիր։ Աֆիօն վէ պիւմիւթ կիպի դաղըլըճ մէրհէմ մուալիճէլէր էէրինէ պու մուալիճէ գուլլանըլըրսա տահա էյի տիր, վէ հէմտէ գանը պիր էէրէ ճէմ իթմիւրմէզ։ Հէր պիր գուտուտա 12 բաքէթ պուլունուր, իւզէրինտէ տախի Կրիմօլ վէ Գոմբանեասընըն իմզասը վարտըր։

Բարիստէ վիլլէն սօգաղընտա 8 նումէրօ իլէ մօրագգամ մաղազատա վէ սայիր մէշհուր էճզախանէլէրտէ պուլունուր։ C

ԱՆՈՒՇԻ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԻ ՍՊԱՍՆԵՐ, ԱՆՈՒՇԻ ԽՍԿԱՀԱՆՆԵՐ, ԴԳԱԼՆԵՐ ՈՒ ՍԿՈՒՏԵՂՆԵՐ
ԴԵՂԱՆԿԵՐՏ ԵՒ ԶԱՐԴԱՐՈՒՆ

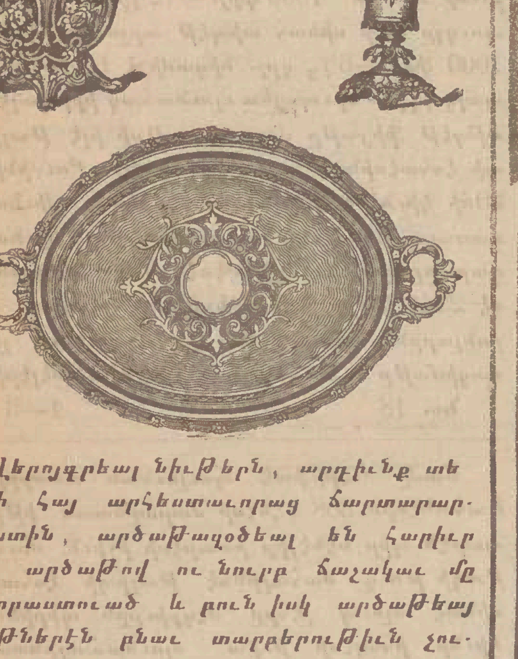

Վերոգրեալ նիւթերն, արդիւնք տեղացի հայ արհեստաւորաց ճարտարարուեստին, արծաթազօծեալ են հարիւր տոյլ արծաթով ու նուրբ ճաշակաւ մը պատրաստուած և բուն իսկ արծաթեայ անօթներէն բնաւ տարբերութիւն չունին։ Փափաքողք կրնան դիմել ի Պոլիս Մեծ Շուկայ Վարագճը խան, վարի յարկ, Թիւ 2, Ցովսէփ Թօլեանի սենեակը։

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 17 29 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 18 1 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 19 2 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 11ին։
Դշ. 19 2 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչև Պաթում, առաւօտեան ժամ 11ին։
Եշ. 20 3 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Այլ — Փետր. 19/2, երեքշաբթի օրը կ'ալ․․․ւեն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 10

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ութ օրը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ և Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթօն	2403
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակօսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2,43	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մօրոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Սարակօսա շոգենաւը, Նաւապետ Բոթուէլ, Կլասկովէն և Լիվըրբուլէն աստ կը սպասուի դէպ ի մարտ 14ին։

Դիմել առ **ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ** Գործակալ
Thomas C. Joly
Ալեքսանտրիա խան Թիւ 11
17 Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ORÉZZA

Հանքային ջուր երկաթախառն թթուածով, ամէնէն հարուստ երկաթի և ասիտ քառպոնիքի մասին։

ԱՅՍ ՋՈՒՐ ՄՐՑԱԿԻՑ ՉՈՒՆԻ
ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԱՒԵՐՈՒ—ՏԵՆԴԵՐՈՒ—ՔԼՈՐՈԶԻ—ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆՑ
ԵՒ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԵՆԷ
ՑՈՒՑԱԶ ԵՆԵՐ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԲՈՒԺՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Դեղագործ դեղ ի բուժումն հազբուխի, կուրծքի բորբոքման, յօդացաւի, ցաւերու, վէրքերու, կոշտերու և այլն։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ։

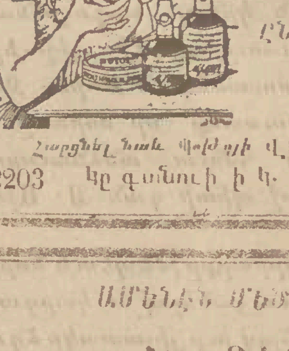

ԽԵՐՄԱԿ ԱԿՌԱՅՆԵՐ
Առողջապահութիւն բերնի
ՊՈԹՈՑԻ ՋՈՒՐԸ || EAU DE BOTOT

Կը պահպանէ ակռաները, կը պնդէ լնդերքը,
կը զովացնէ բերանը.
ՓՆՏՌԵԼ իսկ ՊՈԹՈՑԻ ՋՈՒՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ՝ 17, Ռիւ տը լա Բէ, ԲԱՐԻԶ.
Ասկից առաջ՝ 229, Սէնթ-Օնորէ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԲՈԼՈՐ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌԱՑ ՔՈՎ

Հարցնել նաև Պոթոյի ՎԱՆԻԼԻԱՅ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹԸ, Նրբութեամբ և բոյրովը գերազանց։
2203 Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, Պօն Մարշէն, 354, Մեծ փողոց Բերայի

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՀԱՄԱՅՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ, ԱՍԻԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

ՖՐԱԹԵԼԼԻ ԿՈՒԼՏԷՆՊԵՐԿ

Առեւտրական Անուան Ներքեւ

Այս վաճառատուն կը յանձնարարուի հասարակութեան և ամէն մրցման կրնայ դիմադրել իր կերպասներուն ընտիր յատկութեամբը, պատրաստութեան տոկունութեամբը, ինչպէս նաև հանդերձին գեղեցիկ կտրուածքովը։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑՔ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
Թիւնէլի քով Թիւ 2, եւ Քարաքէօյի կամուրջին գլուխը Թիւ 28
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Հաւասու
Քաւալլա
Ռուսճուք
Զմիւռնիա
Վառնա
Պուրկաս
Փիլիպէ
Բոր-Սայիտ
Սելանիկ
Սամսոն
Մերսին
Քիոս
Թարսուս
Ատանա
Պէյրութ
Դամասկոս
Տրիպոլիս (Սուրիական)
Եաֆա
Աքքա
Աղեքսանդրիա
Գահիրէ եւն. եւն.

INJECTION AU MATICO
de GRIMAULT et Cie
Pharmaciens à PARIS

Բարիստէ վիլլէն սօգաղընտա 8 նիւմերօ իլէ մօրագգամ մաղազատա մուգիմ Կրիմօլ վէ Գոմբանեասընըն, Բէրու մէմալիքինտէ հասըլ օլան Մաթիքօ աղաճը եափրագլարընըն Թէրթիպ իթմիշ օլտուղու իլաճը չիրքինիա սուեու, պիր գաչ սէնէ զարֆընտա սինեեամըն հէր Թարաֆընտա քէսպի շէօհրէթ իլէմիշ տիր։ Պու իլաճ էն չէտին ագընթըլարը (էքուլման) ազ վագըթ զարֆընտա էյի իտէր։

Բարիստէ վիլլէն սօգաղընտա 8 նումէրօ իլէ մօրագգամ մաղազատա վէ սայիր մէշհուր էճզախանէլէրտէ պուլունուր։ C

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն որ անխառն քաղցրութիւն մի է զուտ քինինէից, է դատանքած և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ազդու յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը ազդու դիտմամբ։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվնասելի մարմնի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց առանձինները որսուած է. ջերմն և սարսուռ, թղթային ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատուած ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ մահաշունչ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիքներէն ելած թունաւոր կազերով, որոց մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ապահովապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ազդու, միայն թէ որոշեալ հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 22

Maladies de Poitrine
GUÉRIES PAR LE
SIROP d'HYPOPHOSPHITE de CHAUX
de GRIMAULT & Cie, Pharmaciens à Paris

Պու շուրուպ էն զիեատէ էսկի վագըթլարտան պէրու Թանըլմըշ օլան շուրուպլարտան օլուպ, տայիմա մէնֆաաթը ազիմէսի վէ սիրիաար կէօրիւլէ կէլմիշ տիր։ Մէզգիւր շուրուպուն սախթէլէրինի Թանըլմասը իչին, չիչէլէրինին պէյազ չէքլինտէ օլմասընա, բէնկինին քէմիքէնէ օլուպ, վէ իւզէրինտէ տախի Կրիմօլ վէ գումբանեա իմզասը պուլունմասընա տիգգաթ օլունմալըտըր իգթիզա իտէր, պու իլաճ ալէամիթտէն գանդըրիշ էքսիք օլուր իսէ սախթէ տիմէք տիր։

Պու շուրուպ էօքսիւրիւքլէ, կիճէլէրի հասըլ օլան Թէրի տէֆ իլէտիւքտէն պաշգա, պօղազ իլլէթլէրինէ, վէ իւքրէտէքի տէրիլէրտէ իւֆիւնէթլէրէ (գաթար), վէ գօնսօնգափօն տէնիլէն պիր նէվի վէրէմէ վէ վէրէմ իլլէթինէ տախի մուֆիտ տիր. վէ խասսաթէր էգիզ պիր մէճալ պըրագմագտա պուլունան վէ ուզունան սիրէն սըթմալար տախի կէչիրիր։

Պուլունուր Բարիստէ Վիլլէն սօգաղընտա, 8 նումէրօլու էճզախանէտէ, վէ նամտար էճզախանէլէրտէ։ A. C.

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբոս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Սէսոսթրիս	3250	Բէրա	3000
Թէբա	3250	Լոգիւս	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիոթիս	3250	Սէտի	700

Բէրա շոգենաւն ամսոյս դէպի 22ին Լիվըրբուլէն աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
14 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ.

ՓԱՆԻԼԱՅԻ ՀԻՒՍԱՐԱՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Ի Մահմուտ փաշա, Քիւրքճի խան, Թիւ 26 եւ 15, եւ Պահճէ-Գափու, Մաքսատան կարգ, Թիւ 44 Թօմաֆիլէի վաճառատունը.

Թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր քանակութեամբ՝ արանց, կանանց և տղայոց համար՝ անխառն բրդէ, մանածէ, եւ այլն, ուզուած ձեւերով և ուզուած չափով յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին ու պատրաստ կը ծախուին ֆանէլա շապիկներ, վարտիքներ, մուճակներ, եւ այլն։ Մեր ապրանքները կը մրցին եւրոպականներուն հետ թէ՛ աժանութեամբ, թէ՛ գիմացկունութեամբ և թէ՛ իրենց նուրբ ճաշակով։ Յաճախորդք ամէն կերպիւ գոհ պիտի մնան։

ՅՈԴԱՑԱՒԸ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺՈՒԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՒԻ

Տ. ԼԸ ՊԷՏՐՈՒԷԼԻ ԼԻԹԻՒ Աղի հատիկները, փոքր քանակութեամբ առնուելով, քիչ ատենուան մէջ կ'անհետացնեն աւազն եւ քարը (միզին հետ մեկտեղ փշուող մուրու անլուծելի նիւթերն ալ)։ Ասով է որ անխափան ազդեցիկ են փորոնդամակալ հիւանդութեանց դէմ։

ԼԸ ՊԷՏՐՈՒԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ եւ դեղատանց մէջ։

ՃԱՇԱՐԱՆ—ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ ՔՈՄԵՐՍԻ
Մերթէպանի փողոց, Թիւ 12
ԹՈՒՆԷԼԻ ԵՒ ԼՕԹԷ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՄՕՏ
ԿԱԼԱԹԱ
Տ.

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մայրաքաղաքիս արգոյ հասարակութեան թէ ի մօտոյ վերոյիշեալ անուան ներքեւ ճաշարանի հետ Գարեջրատուն մը պիտի բանամ, ընկերակցութեամբ հանրածանօթ և յոյժ փորձառու խոհարար Պ. Քոնսթանթին Արվանիթօբուլոյի, որ 30 տարի ծառայած է, մայրաքաղաքիս գլխաւոր ճաշարաններուն, ինչպէս նաեւ Հանգուցեալ Ա. Իբրանոսի ճաշարանին մէջ ի Ղալաթիա, որպէս զի անդ այցելողներուն կարենամ ընծայել պատուական կերակուրներ։ Այս ճաշարանին մէջ պիտի գտնեն նաեւ ազնիւ գինիներ, տեսակ տեսակ ընտիր ըմպելիներ, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն։ Նոյնպէս յանձն կառնում կերակուրներ հայթայթել հացկերոյթներու, տօնախմբութեանց, հարսանեաց եւ մկրտութեանց հանդէսներու, յոյժ չափաւոր գիներով։ Խնճոյից զարդեր և սեղանի սպասք վարձու կը տրուին։

Յուսամ որ պիտի բարեհաճիք նախամեծարութիւն տալ ինձ, մնամ ամենախոնարհ յարգանօք։

ՏԵՄԵՏՐԻՈՍ ԱՆԿԵԼՕՓՈՒԼՕՍ
ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆ ԱՐՎԱՆԻԹՕԲՈՒԼՕ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
1892 Յունուար 21էն սկսեալ մինչեւ Մարտ 3 Երեքշաբթի

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթեւեկութիւնք

Ժ. Գ. Թ

1 15 Եէնիմ. Մեզր. Պէյլ. Թարբ. Եէնիք. (Եէնիք.ի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 38
2 30 Եէնիմ. Մեսարբ. Պէյլիւքտ. Թարբ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար (Ռ. Հիսարի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 37
2 50 Ռ. Ա. Գավաք Մեզր. Պէյլք. Թարաբ. Պէյքօզ անկից մինչ. Գանտիլ. Ասիական եզերքի նաւամատոյցները հանդիպելով Օրթք. Գանտիլլիի շոգ. պիտի հաղորդակցի. և ուր. օրերը Օրթ.է գաս Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ. 20
3 20 Եէնիմ. Մեզարբ. Պէյլիւք. Թարաբ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Ռ. Հիսարի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի, (ուրբաթ օրերը ժամը 3 30ին Պէպէք. Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. պիտի հանդիպի։ 39
4 30 Եէնիմ. Մեզար. Պէյլիւք. Թարբ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք. Պէշիկ. ուր. օրերը Արնվ, Գուր. Օրթ. 35
6 — Եէնիմ. Մեզր. Պէյլիւք. Թարբ. Եէնիք. Ստէնիա Միրկ. Պօյաճը. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 19
7 — Եէնիմ. Մեզար. Պէյլիւքտ. Թարաբ. Պէյքօզ Բաշչ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնավտ. Չէնկէլք. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 25
8 — Ա. Քր. Գավաք Եէնիմ. Մեզար. Պէօք. Թարաբ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ Ռ. Հիսար Պէպէք Առնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք. 20
10 — Մեզարբ. Պէյլ. Թարաբ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ. 32

Եէնիքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

1 40 Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 28
2 5 Եէնիք. Ստէնեա Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Առնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք. 19

Արնաւուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

1 30 Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք. 23
2 Պէպէք Առնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 28
2 2 Օրթաք.էն ուղղ. կամրջ. [բացի ուր. է] 22
2 35 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 19
3 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. 15
4 20 Օրթաք.էն ուղղ. կամրջ. բացի ուր. 20
3 25 Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 23
4 15 Ռ. Հիս. Պէպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գաբ. բացի ուր է 28
5 — Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթաք. Պէշիք (բացի ուր. է) 37
5 45 Պէպէք. Արնվ. Գուր. Օրթաք Պէշք. [բացի ուրբաթ է 23
10 10 Միրկէօնէն ուղղ. կմրջ. 22
11 10 Պէպէքէն ուղղ. կամուրջ [բացի ուր. է] 25

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

1 30 Վանիք. Չէնկել. Պէյլէր. Գուզ. 32
1 35 Պէյքօզ Բաշչա. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթք. (Գանտլ. պիտի հաղորդկցի.) (Ուրբաթները բացի Օրթաք.էն Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Պէշիք.) 22
2 10 Պէպէք Գանտ. Վանիք. Չէնկել. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. [բացի ուրբաթ է] 34
2 10 Պէյքօզ Բաշչա. Եէնիք. Չուպ. Գանլճ. Պօյճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզ. Իւսկ. Պէշիք. Գաբ. 1
3 5 Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկելք. Պէյլէրպ. Գուզգ. Պէշիք. 32
3 30 Պէյքօզ Բաշչաք. Չուպք. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. Օրթ. (Գանտիլլիի շոգենաւուն կը հաղորդակցի. ուրբաթները բացի Օրթ.է Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Պէշիք. պիտի հանդիպի) 20
4 20 Գան. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գզգճ. Իւսկ. [բացի ուրբաթ է] 34
4 45 Պէյքօզ Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսր. Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ. 22
7 — Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթք. Գուզգ. Պէշիք. Իւսկ. 1
9 — Պէյլ. Թարպ. Պէյք. Բաշչա. Չուպք. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Իւսկ. 28
10 25 Պէյքօզ. Գանտ. Չէնկ. Պէյլ. Իւս. (ուրբաթ օրերը Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ]. 23
11 — Գզկնճ.էն ուղ. կամրջ. (բացի ուր. է) 19

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 Պէշիք. Օրթաք. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնք Թարբ. Պէյլտ Մեզր. Եէնիմահալլէ. 38
4 5 Գաբաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզգ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշչ. Պէյք. Թարաբ. Պէյլ. Մեզ. Եէնիմահալլէ 25
4 15 Պէշիք. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճը Ստէն. Եէնիք. Թարբ. Պէյլիւքտ. Մեզարբ. Եէնիմահ. 19
5 15 Իւսկ. Պէշիք. Գուզգ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Միրկ. 1
6 — Գաբաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Առնավ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյքօզ Թարաբ. Պէյլիւքտ. Մեզարբ. Գավաքներ 20
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պօյճ. Գանլ. Եէնիք. Թարբ. Պէյք. 28
8 40 Պէշիք. Օրթ. Առնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարբ. Մեզար. Պէյլ. 32
9 20 Պէշիք. Օրթաք Գուրչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. 23
10 5 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Եէնք. Թարբ. Պէյլ. Մեզր. Եէնիմահ. (ուրբ.ները 10 վրկ. ետքը) 38
10 45 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ստէն. Եէնիք. Թարբ. Պէյլիւքտէքէ. Մեզար. Եէնիմ (ուրբաթները չկայ) 20
11 20 Եէնիք. Թարբ. Պէյլ. Մեզր. Եէնիմ. [ուրբաթները Պօյաճըքէօյ] 39
11 35 Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ստէն. Եէնիք. 19

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 30 Կամուրջէն ուղղակի Ռ. Հիսար [բաց ի ուրբաթէ։ 28
4 25 Ուղղակի Պէպէք (բացի ուրբաթէ) 37
5 10 Ուղղակի Պէպէք [բացի ուր. օրերէ] 23
10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը չի կայ) 25
11 15 Գաբ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Պօյաճըք. 28
11 45 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք 23
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. 25

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 15 Ուղղակի Ա. Հիսար։ 32
2 25 Իւսկ. Պէյլ. Չէնկ. Ռ. Հիսար [Ռ. Հիսարէն Եէնիմ. գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի]։ 23
3 15 Իւսկ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բաշչ. Պէյք. 22
3 55 Ուղղակի Գանտլ. (բացի Ուր. օրերէ) 34
9 10 Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլըճա. Բաշճէ. Պէյքօզ (ուրբթ. օրերը ժամ 9 30 մինչեւ Գանտլ. 23
10 15 Գաբաթ. Պէշիկ. Իւսկ. Գուզգ. Պէյլէր. Չէնկ. Գուրչ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ Եէնիք. Բաշչ. Պէյքօզ 1
10 30 Պէշիք. Պէյլ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպք. Բ. Պաշչէ Պէյք. Մեզար. Ռ. Ա. Գավաք. 37
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 19
11 10 Պէշիք. Գուզ. Պէյլ. Չէնկելքէօյ Վան. Գանտ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը ժամը 11ին, Իւսկ. պիտի հանդիպի) 34
11 22 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշչ. Պէյքօզ (ուրբթ. Գուզգ.) 22
11 45 Գաբ. Գուզ. Պէյլ. Չէն. Վանիք. Գանտ. (Փոթորկալից օդերուն այս շոգենաւ Գանտիլլի չի պիտի հանդիպի 32
12 — Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուր. և շաբաթէ) 15

Առաւօտները Եէնիմահալլէէն ժամ 4 30 անցած և երեկոյները կամուրջէն ժամ 9 10ին Պէյքօզ և Պէյքօզէն 10ին և կամուրջէն 8 30ին Եւրոպական եզերք և 10ին Մեզարպ.էն և երեկոյները 0 40ին կամուրջէն Իւսկ. գացող շոգենաւք բնաւ չպիտի ընդունին։

Փոթորկալից օդերուն Ստէն. Մեզարպուրնու և Ռ. Գավաք շոգենաւ չպիտի հանդիպի։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	7 5 Պէշիք.	— —	7 10
— —	8 — Պէշիք.	— —	8 20 Պէշիք.
2 —	8 3 Վ.ոափ.	2 20 Պէշիք.	9 5
2 30 Պէշիք.	9 — Պէշիք.	3 —	9 50
3 —	9 30	3 15 Վ.ոափ	10 15
3 30	10 — Ֆէրպ.	3 25 Պէշիք.	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ.	10 20	4 0	10 40 Գզկ.
4 10	10 40 Պէշիք.	4 30 Ֆէրպ.	11 —
4 40	11 — Գուզգ.	5 — Պէշիք.	11 30 Ֆէրպ.
5 — Վ.ոափ.	11 — Ֆէրպ.	5 15 Վ.ոափ.	11 20
5 35 Ֆէրպ.	11 20	5 35 Պէշիք.	11 50
5 55	11 40	6 15 Ֆէրպօթ	12 — Գզ.*
6 30	12 5	6 25 Պէշիք	12 10
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	7 5 Պէշիք	— —	6 25 Պէշիք.
— —	8 — Պէշիք	— —	7 10
— —	8 20 Վ.ոափ.	— —	8 30 Պէշիք
— —	9 — Պէշիք	2 5	9 5
1 45	9 30	2 50	9 45
2 30 Պէշիք.	10 — Ֆէրպ.	3 15 Պէշիք.	10 15
3 20	10 15	3 15 Վ.ոափ.	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպօթ	10 40 Պէշիք	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 —	11 Ֆէրպ.	4 30 Պէշիք.	11 30 Ֆէրպ.
4 40	11 10	5 15 Վ.ոափ.	11 20
5 35 Ֆէրպօթ	11 45	5 30 Պէշիք.	11 40
5 15 Պէշիք	12 5	6 15 Ֆէրպօթ	12 10
6 —	— —	— —	— —

* Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 Հարէմէն Սալաճագ (կիրակիէ զատ ուրբ. օրերը ժմ. 3.30ին,
4 30 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին)
2 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (կիրակիէ զատ ուր. օրերը ժմ. 3ին]
4 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (Բացի ուրբաթէ)
10 10 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (Բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ]
11 10 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի և ուրբաթ օրերը ժմ. 10 30 ին)։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐԿԷՃԻ ԲՕՂԱԶԻՍԻ
ԵՒ
ԳԱՏԸՔԷՕՅԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գատըգիւղ Սիրքէճի
5 35 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գատըգիւղ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գատըգիւղ Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը մրրկալի եղած ատեն, շոգենաւը իրենց գտնուած տեղը պիտի մնայ։